

Rapport curatorium Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland

5 Het curatorium van de Theologische Universiteit te Apeldoorn biedt u - in het jaar waarin de opleiding 125 jaar bestaat (op D.V. woensdag 11 september 2019) - hierbij het volgende rapport aan.

1. *Personalia*

1.1 *Curatorium*

10 1.1.1 *Secretariaat*

De generale synode 2016 benoemde als secretaris ds. G. van Roekel (secundus ds. P.D.J. Buijs). Voorstellen voor nieuwe benoemingen zullen het moderamen van de synode in een apart schrijven bereiken.

15 1.1.2 *Overige curatoren*

In de samenstelling van het curatorium kwamen in de loop van deze drie jaar verschillende wijzigingen, o.a. door verhuizing van predikanten uit het ressort van waaruit ze afgevaardigd waren. Momenteel (februari 2019) is de samenstelling van het curatorium als volgt:

20 *a. benoemd door de particuliere synoden:*

primi

namens de particuliere synode van het Noorden

ds. C.A. den Hertog (2017) 2019

ds. H. Polinder (2014) 2020

25 namens de particuliere synode van het Oosten

ds. A. van de Bovekamp (2018) 2019

ds. P.D.J. Buijs (2005) 2020

namens de particuliere synode van het Westen

ds. C. van Atten (2008) 2019

30 ds. A.P. van Langevelde (2016) 2020

namens de particuliere synode van het Zuiden

ds. C.J. Droger (2018) 2019

ds. G.R. Procee (2018) 2020

b. benoemd door de generale synode:

35 ds. G. van Roekel (2002-'05, 2008) 2019

secundi

ds. H. Korving

ds. A.C. van der Wekken

ds. M. Visser

ds. A. Wagenaar

ds. H. Fahner

ds. P. van Dolderen

ds. G.J.H. Vogel

ds. K. Visser

ds. P.D.J. Buijs

Naar verwachting zal de samenstelling van het curatorium dit voorjaar een kleine verandering ondergaan. We zullen u daarover in het aanvullende rapport informeren.

40 Op 1 januari 2017 overleed ds. K. Boersma te Oud-Beijerland. Hij was vele jaren curator. Op 23 februari van dat jaar overleed ds. J. Oosterbroek te Harderwijk. Hij was eind vorige eeuw geruime tijd curator. Op 16 oktober 2017 overleed ds. M. Vlietstra te Zeist. Ook hij maakte vele jaren deel uit van het curatorium. Het curatorium gedenkt het werk van deze broeders in dankbaarheid.

45

1.1.3 *Moderamen*

De regel is dat de curatoren in alfabetische volgorde functioneren als voorzitter, en dat gedurende één jaar. Een beoogd voorzitter is het jaar voor zijn aantreden assessor. Deze regel kon in de verslagperiode ongehinderd gevolgd worden.

50

1.2. Kerkelijke hoogleraren

- Het curatorium is dankbaar dat onze hoogleraren in goede gezondheid hun veelomvattende werk konden doen. Er is veel respect voor hun enorme inzet.
- Op woensdag 12 oktober 2016 verleende de generale synode op de meest eervolle wijze emeritaat aan prof.dr. G.C. den Hertog. Hij heeft als hoogleraar systematische theologie de universiteit en de kerken 15 jaar trouw, toegewijd en met een grote inzet gediend. Daarvoor bestaat veel waardering en leeft dankbaarheid aan de Heere, zoals ook doorklonk in beide toespraken die bij de emeritering werden gehouden: ds. P.D.J. Buijs sprak als voorzitter van de synode namens de kerken en ds. A. van der Zwan als voorzitter van het curatorium namens de TUA. Ook voor het curatorium heeft prof. Den Hertog veel betekend.
- Het afscheidscollege van prof.dr. G.C. den Hertog vond plaats op vrijdag 10 februari 2017 in de Grote Kerk aan de Loolaan te Apeldoorn. De titel van het afscheidscollege was 'De eerste ethiek van de Reformatie, enkele gedachten over en naar aanleiding van *Luthers Sermon von den guten Werken*'. Het afscheid kreeg extra glans toen bekend werd gemaakt dat prof. Den Hertog benoemd was tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.
- Er was grote belangstelling voor dit afscheid.
- Op woensdag 12 oktober 2016 benoemde de generale synode twee nieuwe hoogleraren. Dr. A. Huijgen te Kampen, als universitair hoofddocent (UHD) al aan de TUA verbonden, werd benoemd tot hoogleraar voor de systematische theologie. Dr. M.J. Kater, eveneens al als UHD aan de TUA verbonden, werd benoemd tot hoogleraar voor de praktische theologie. Beide broeders hebben deze benoeming aanvaard.
- Op dinsdagavond 13 december 2016 werden beide hoogleraren geïnstalleerd tijdens een kerkdienst die werd gehouden in de christelijke gereformeerde Dorpskerk van Nunspeet. Voorganger was ds. A. van der Zwan, de voorzitter van het curatorium. Hij bediende het Woord uit 1 Koningen 10: 8.
- De inauguratie van prof.dr. M.J. Kater vond plaats op vrijdag 20 januari 2017 in de Barnabaskerk te Apeldoorn. De titel van de inaugurele rede was '*Liever langer luisteren, een focus op de communicatie van het Woord in de 21^e eeuw*'.
- De inauguratie van prof.dr. A. Huijgen vond plaats op vrijdag 21 april 2017, eveneens in de Barnabaskerk te Apeldoorn. De titel van de inaugurele rede was '*Drievoudig bewogen. De innerlijke samenhang van Triniteit en Oude Testament*'. Na afloop van beide inauguraties volgde een druk bezochte receptie.
- Op 15 januari 2018 was het 25 jaar geleden dat dr. H.G.L. Peels tot hoogleraar werd bevestigd. Ter gelegenheid van dit 25-jarig jubileum werd hem op vrijdagmiddag 19 januari een mini-symposium met aansluitend een receptie aangeboden. Daarvoor was grote belangstelling.
- Hoewel het curatorium geen directe verantwoordelijkheid draagt voor inzet en werkdruk van de kerkelijke hoogleraren is er door ons wel over gesproken, zowel naar aanleiding van bestuursverslagen als naar aanleiding van huisbezoeken. Het curatorium is onder de indruk van de grote toewijding van onze hoogleraren. Tegelijk signaleert het curatorium dat de arbeidscultuur in de kring van het college van hoogleraren zó is dat daardoor gemakkelijk druk kan ontstaan voor mensen met een iets mindere fysieke en/of mentale conditie. Deze zorg is met de hoogleraren gedeeld.

45 1.3. Emeritihogleraren en -weduwen

De emeritihogleraren (en hun evt. echtgenotes) en de weduwen van de hoogleraren ontvangen jaarlijks bezoek van het curatorium. Daarvoor is de assessor aangewezen. Op deze wijze blijft de onderlinge band inhoud krijgen en wordt betrokkenheid getoond bij hen die in voorgaande decennia actief waren voor de opleiding tot de dienst van het Woord.

50 Prof.dr. W.H. Velema herdacht op 13 september 2018 dat hij 60 jaar dienaar van het Woord was.

Op 17 november 2017 was prof.dr. J.W. Maris 50 jaar predikant. Namens de TUA-gemeenschap heeft het college van bestuur aandacht besteed aan deze jubilea.

1.4. Benoeming docenten

5 Volgens de tekst van de Formele Regelingen worden docenten door het college van bestuur benoemd. Het curatorium dient deze benoemingen goed te keuren. In de afgelopen periode heeft het curatorium goedkeuring gehecht aan de benoeming van dr. J. (Jaco) van der Knijff voor onderwijs en onderzoek in het vak liturgiek en aan de benoeming van drs. L. (Laurens) Snoek voor het vak catechetiek en voor betrokkenheid bij stages van studenten. Beide docenten zullen
10 zich ook richten op het ontwikkelen van programma's voor ambtsdragers en gemeenteleden. In dezelfde lijn heeft het curatorium ingestemd met de voordracht van dr. M.A. van Willigen tot bijzonder hoogleraar op de leerstoel 'Vroege Kerk'.

15 Vanwege het onderscheid in karakter van de benoeming tussen docenten die rechtstreeks door de generale synode worden benoemd en andere docenten behoeven deze benoemingen geen aparte instemming van de generale synode. Aanvaarding van voorstel 7.1 is in dit verband voldoende.

1.5 Vertrouwelijk

20 **2. Onderwijs en bezinning**

2.1. Algemeen

Het curatorium neemt structureel via twee lijnen kennis van de werkzaamheden van de
25 hoogleraren en de docenten: via de collegebezoeken die jaarlijks worden afgelegd, alsook via het bestuursverslag dat het college van bestuur aan het curatorium toezendt en waarin inzicht gegeven wordt in de inhoud van de gegeven colleges en de overige wetenschappelijke arbeid van de hoogleraren. Het is de gewoonte dat in de septembervergadering van het curatorium van dit bestuursverslag wordt kennis genomen en dat dit dan inhoudelijk wordt besproken. Eventuele opmerkingen worden vervolgens met het college doorgenomen.

2.2 Proponentsexamen

30 De generale synode van 2016 besloot in te stemmen met de (voorlopige) nieuwe opzet van het proponentsexamen. In de loop van 2017 werd deze nieuwe opzet geëvalueerd. Alle betrokken bleken positief over deze nieuwe wijzen van examineren, voorafgaand aan het verlenen van preekconsent. Daarom besloot het curatorium de nieuwe opzet definitief te maken. De
35 definitieve regeling voor het proponentsexamen vindt u in bijlage 1.

2.3 Masterexamen

40 De generale synode van 2016 besloot goedkeuring te hechten aan het nieuwe voorstel voor de aanwezigheid van het curatorium bij de masterexamens van admissiale studenten. Sindsdien wonen standaard de curatorbegeleider en een lid van het moderamen het masterexamen bij.

2.4 Bezinning hermeneutiek

45 Naar aanleiding van de evaluatie van het GTU-proces bleek er binnen het curatorium behoefte aan duidelijkheid over de hermeneutische positie van onze hoogleraren in hun samenwerking met de collega's van de Theologische Universiteit Kampen en in het licht van de besluiten van de generale synode van de CGK, bijvoorbeeld inzake vrouw en ambt en homoseksualiteit en homoseksuele relaties. We spraken af samen met de hoogleraren een gedachtewisseling te voeren over de hermeneutiek, zoals we daar op dit moment in Nederland mee te maken hebben. Korte tijd later verscheen het boek 'En de aarde bracht voort' van dr. G. van den Brink. Dat
50 leidde tot de nodige bezinning en discussie. Ook docenten van de TUA namen aan die bezinning

deel. Binnen het curatorium leidde dat tot de behoefte om de bezinning over de hermeneutiek breder op te pakken en daarbij ook het thema ‘schepping en evolutie’ een plaats te geven. In 2018 is een begin gemaakt met deze bezinning. Naar verwachting zal in de loop van 2019 bepaald worden hoe deze bezinning wordt voortgezet.

5

3. De organisatie

3.1. Rectoraat en college van hoogleraren

Per 1 januari 2017 ging het rectoraat (in principe voor een periode van drie jaar) over van prof.dr. H.G.L. Peels naar prof.dr. H.J. Selderhuis. Prof. Peels ontving warme woorden van dank voor zijn grote inzet als rector. Prof.dr. M.J. Kater werd conrector, prof.dr. A. Huijgen secretaris van het college van hoogleraren. Sindsdien is de taakverdeling binnen het college van hoogleraren zo gebleven.

Elk jaar werd de samenkomst ter gelegenheid van de opening van de cursus met Schriftlezing, meditatie en gebed door de voorzitter van het curatorium afgesloten.

15

3.2 Evaluatie GTU-proces

Kort na het besluit van de GS 2016/17 inzake het GTU-proces heeft het curatorium twee keer in evaluerende zin doorgesproken over dit besluit en over het proces. Dat leidde tot verschillende reacties.

20

Eenzijds is het proces als moeizaam ervaren. Er was duidelijk te weinig draagvlak voor een positief besluit. Het grote aantal synodeleden dat voor beëindiging van de medewerking aan de totstandkoming van de GTU stemde, werd ‘verrassend’ genoemd.

25

Anderzijds werd zorg geuit over de doorwerking van het besluit in de kerken. In een deel van de kerken is het besluit ook niet begrepen en sterk betreurd. Over het in twijfel trekken van de confessionele identiteit van GKv en NGK werd gezegd: dat is onterecht en te betreuren.

In deze evaluatiegesprekken is ook doorgesproken over de bestuurbaarheid van de TUA. Dat leidde tot nadere bezinning over de bestuursstructuur van de TUA. Zie daarover par. 5.1.

4. Het curatorium en de admissiale studenten

30

4.1 Admissie-examen

4.1.1 Bezinning op admissie-examen

In de afgelopen periode is meerdere keren in bezinnende zin gesproken over principes en praktijk van het admissie-examen. Het curatorium is dankbaar dat deze examens altijd in goede geestelijke harmonie worden afgenomen en geëvalueerd. Elk jaar wordt ook teruggeblikt op de examens die dat jaar werden gehouden.

35

De laatste jaren kwam daarbij een paar keer de vraag naar voren of de huidige praktijk van het admissie-examen nog in de pas loopt met de uitgangspunten zoals die in het verleden werden vastgelegd in de Handleiding voor het admissie-examen. Bijvoorbeeld door de vraag te stellen hoe een nadruk op de persoonlijke kant van de roeping (het roepingsbesef) zich verhoudt tot het uitgangspunt dat het curatorium heeft te toetsen of er ‘een duurzaam en beproefd verlangen is om de Heere en Zijn kerk te dienen’. Verdisconteren we voldoende dat broeders door de weg van de studie ook verdieping in het ‘zich geroepen weten’ kunnen ontvangen? Ook werd signaleerd dat de huidige praktijk van het admissie-examen langzaam maar zeker wat is verbreed vergeleken met de lijnen die in de Handleiding worden benadrukt, met name door de huidige aandacht voor psychologische en communicatieve aspecten én het steeds meer benadrukken van het trajectmatige karakter van het admissie-examen door een tweejarige proefperiode en (sinds 2017) het assessment. Verder: een groot aantal broeders dat ooit via het admissie-examen is toegelaten, is nooit dienaar van het Woord geworden, is buiten het ambt geraakt of heeft een moeizame ambtelijke loopbaan (gehad). Wat heeft ons dat te zeggen?

45
50

Op grond van deze overwegingen besloot het curatorium een bezinningstraject over het admmissie-examen te starten. Deze bezinning is sinds 2018 gaande. Als er voor de opening van uw vergadering al iets te melden is over deze bezinning zal ook daarover in het aanvullende rapport worden gerapporteerd.

5

4.1.2 Admissie-examens 2016-2018

In de afgelopen jaren werden via het admmissie-examen de volgende broeders toegelaten tot de opleiding tot dienaar van het Woord:

- br. J.R. (Sjors) Bulten te Enschede
- 10 - br. S.M. (Spencer) Buth te Nunspeet
- br. E.S. (Errit-Sjoerd) van der Heide te Apeldoorn
- br. W.P (William) de Hek te Apeldoorn
- br. W.L.W. (Willem) Kater te Vleuten
- br. J. (Jasper) de Kok te Apeldoorn
- 15 - br. R.B.J. (Richard) van der Linden te Gorinchem
- br. P.J. (Piet-Jan) Veenendaal te Elburg
- br. W.J. (Willem-Jan) van de Velde te Apeldoorn
- br. D.J. (Daan) van Vliet te Ede
- br. G. (Bart) van Vliet te Amsterdam
- 20 - br. H.J. (Henkjan) Ymker te Apeldoorn.

Op dit moment zijn er 20 admissiale studenten.

4.2 Kerkelijke begeleiding

- 25 Voortdurend heeft de kerkelijke begeleiding van de studenten de aandacht van het curatorium en het college van hoogleraren. Het curatorium draagt immers kerkelijke verantwoordelijkheid voor de studenten die via het admmissie-examen zijn toegelaten. Belangrijke beslissingen hen betreffende, passeren altijd de vergadering van het curatorium. Dat betreft in het bijzonder de
- 30 examens en de stagetoewijzing. Daarnaast vormen de persoonlijke contacten met de curatorbegeleider onderdeel van de kerkelijke begeleiding. Expliciete aandacht wordt gegeven aan de preekvoorstellen, die regelmatig door de admissiale studenten worden geleverd.

4.3 Contactmomenten met admissiale studenten

- 35 Naast deze persoonlijke contacten probeert het curatorium met een zekere regelmaat ook collectieve contactmomenten met de admissiale studenten te hebben.

In dat verband vond op maandagavond 19 juni 2017 – voorafgegaan door een gezamenlijke maaltijd – een ontmoeting met admissiale studenten plaats over de zorg van het curatorium over het niveau van de preekvoorstellen van studenten. In deze ontmoeting werd:

- 40 - toelichting gegeven op de zorg van het curatorium;
- doorgesproken over de plaats van de Heilige Geest in de prediking;
- doorgesproken over de beoordeling van de preekvoorstellen door het curatorium in relatie tot de feedback die studenten van kerkenraden krijgen.

- 45 Vrijwel alle admissiale studenten waren aanwezig. Deze avond werd als zeer zinvol ervaren. Het curatorium besloot voortaan elk jaar zo'n avond te organiseren. Op 18 juni 2018 werd voor de tweede keer zo'n ontmoeting gehouden. Deze keer over het thema 'Omgaan met verscheidenheid. Chagrijn of leerschool?'.

In hetzelfde verband vond op vrijdag 23 maart 2018 de zogenaamde pastoriemiddag plaats.

- 50 Hiervoor worden ook de (a.s.) vrouwen van admissiale studenten uitgenodigd. Zoals toegezegd

aan de generale synode 2016 werden hiervoor meerdere predikanten(echtparen) uitgenodigd met een bredere scopus voor wat betreft de onderwerpen. Ds. M. Bot sprak over het partitimedikantschap en ds. C.H. Legemaate over het predikantschap in een missionaire setting. Deputaten financiële zaken gaven informatie over de predikantstraktementen.

5

4.4 Preekconsent

In deze verslagperiode ontvingen de volgende broeders preekconsent na het afleggen van het erbij behorende proponentsexamen:

- S.M. (Spencer) Buth
- 10 - A.J. (Albert-Jan) Dorst
- A.J. (Arjan) Droger
- W.J. (Willem-Jan) van Gent
- A.S. (Aart-Jan) de Jong
- R. (Remco) de Jong
- 15 - P.A. (Sander) Kok
- J. (Jeroen) van Limbeek
- N.C. (Cees-Jan) Smits
- A. (Albert) Veuger
- J. (Hans) van Vulpen
- 20 - D.J. (Daan) van Vliet
- G. (Bart) van Vliet.

Ook werden verleende preekconsenten na een jaar, op grond van een ingeleverd preekvoorstel, verlengd.

- 25 Te allen tijde wordt na de beoordeling van een preekvoorstel – dat is dus bij het aanvragen of verlengen van preekconsent en bij het aanvragen van beroepbaarstelling – na de interne beoordeling van dat preekvoorstel een halfuursgesprek gehouden tussen de student en het moderamen van het curatorium. Daar worden de inhoudelijke opmerkingen die gemaakt zijn doorgenomen en worden aanwijzingen gegeven voor verbetering – waar nodig. De
- 30 curatorbegeleider ten slotte doet er in het inhoudelijke contact met ‘zijn’ studenten ook weer zijn winst mee.

4.5 Stage

- 35 Zoals bekend is de stage in een kerkelijke gemeente voor de admissiale studenten een verplicht bijvak. Het volgende overzicht van stageplaatsen kan u worden geboden:

Voor student:

- S.M. (Spencer) Buth: Bennekom-Oosterbeek, begeleider: ds. G. van Roekel
- A.J. (Albert-Jan) Dorst: Leiden, begeleider: ds. A.J. van der Toorn
- 40 - A.J. (Arjan) Droger: Gouda, begeleider: ds. B. Loonstra
- W.J. (Willem-Jan) van Gent: Veenendaal-Bethel, begeleider: ds. L.C. Buijs
- A.J. (Aart-Jan) de Jong: Bunschoten, begeleider: ds. H. Peet
- R. (Remco) de Jong: Leeuwarden, begeleider: ds. M.B. Visser
- P.A. (Sander) Kok: Hilversum-De Verbinding, begeleider: ds. E.B. Renkema
- 45 - J. (Jeroen) van Limbeek: Groningen, begeleider: ds. R.G. den Hertog
- J. (Arjan) van den Os: Dokkum, begeleider ds. A.C. van der Wekken
- N.C. (Cees-Jan) Smits: Ouderkerk aan de Amstel, begeleider: ds. A. Versluis
- W.L. (Ewout) van der Staaij: Ermelo, begeleider ds. H. de Bruijne
- A. (Albert) Veuger: Deventer, begeleider: ds. E. Everts
- 50 - G. (Bart) van Vliet: Utrecht-West, begeleider: ds. D.J.T. Hoogenboom

- J. (Hans) van Vulpen: Veenendaal-Bethel, begeleider: ds. A. van de Bovekamp

Het curatorium en het college van hoogleraren onderstrepen de waardering voor deze inzet van predikanten en kerkenraden voor de opleiding in Apeldoorn: het begeleiden van een stagiair vergt zeker in de eerste periode van drie weken veel tijd en inzet. In de tweede periode, wanneer er een relatieve zelfstandigheid is in het verloop van de stage is er sprake van enige tijdswinst. Ook mag gesteld worden dat de gesprekken met de stagiair voor de begeleider geestelijk opscherpend en verfrissend zijn. Niettemin is ‘geven’ en ‘ontvangen’ niet met elkaar in evenwicht, en daarom is het goed de waardering – ook voor kerkenraden en gemeenteleden! - in dit rapport te onderstrepen. Het maakt duidelijk dat ‘Apeldoorn’ en de kerken aan elkaar verbonden zijn.

4.6 Beroepbaarstelling

Na afgelegd masterexamen vroegen de volgende admissiale studenten beroepbaarstelling aan en verkregen zij die (tussen haakjes worden de gemeenten vermeld waaraan zij verbonden werden of D.V. zullen worden):

- H.C. (Henric) Bezemer (Culemborg)
- J.J.G. (Jorne) den Boer (Nijkerk)
- J.H. (Joan) Bonhof (Utrecht-West/ICF)
- C. (Nico) Cornet (Nieuw-Balinge)
- W.J. (Willem-Jan) van Gent
- S. (Sander) Griffioen (Eemdijk)
- A. (Bram) Hofland (Emmeloord)
- H.M. (Rien) Mulder (Heerde)
- J. (Arjan) van den Os (Spijkenisse)
- J.C. (Corné) Pronk
- N.C. (Cees-Jan) Smits (Purmerend)
- W.L. (Ewout) van der Staaij (’s Gravenhage-Scheveningen)
- A. (Arie) Voorwinden (’s-Gravenzande)
- J. (Hans) van Vulpen (Urk-Maranatha)

Op dit moment van het schrijven van dit rapport zijn er twee beroepbaar gestelde kandidaten die uitzien naar een beroep uit de kerken.

Hoewel met de beroepbaarstelling de verantwoordelijkheid van het curatorium formeel tot een einde is gekomen, blijft het curatorium op pastorale basis en via de curatorbegeleider wel contacten onderhouden met broeders die nog geen beroep ontvingen. Dat contact krijgt gestalte via email, telefoon en bezoek. De beroepbaarstelling dient jaarlijks verlengd te worden.

4.7 Theologische bibliotheek

In overleg met het curatorium heeft het college van hoogleraren het programma ‘Theologische bibliotheek’ ontwikkeld. De bedoeling daarvan is admissiale studenten breder te laten lezen dan alleen de stof die bij tentamens wordt getoetst. Met het oog daarop worden de admissiale studenten verplicht een aantal boeken te lezen uit een lijst met belangrijke boeken uit de geschiedenis van kerk en theologie. Ze krijgen daarvoor een financiële tegemoetkoming. Bij de huisbezoeksgesprekken zullen de curatoren het programma op een stimulerende manier aan de orde stellen.

4.8 Beroepsinstantie?

Naar aanleiding van het rapport van de Commissie Vorming kwam binnen het curatorium

opnieuw grondige bezinning op gang over de vraag wat een goede kerkelijke en geestelijke route is ingeval een (admissiale) student bezwaar wil maken tegen of een klacht wil indienen over een voor hem negatieve beslissing van het curatorium die één van de belangrijke beslismomenten van het admissiale traject raakt (admissie-examen, verlening en verlenging preekconsent en beroepbaarstelling). Al eerder heeft het curatorium daarover intensief nagedacht en een voorstel aan uw vergadering gedaan. Dat leidde toen echter niet tot consensus (zie Acta GS 2004). Ook nu bleek de materie complex en weerbarstig. Op het moment van schrijven van dit rapport is de bezinning nog gaande, in goed overleg met deputaten kerkorde en kerkrecht. In het aanvullende rapport zullen we uw vergadering nader informeren.

5 Het curatorium en andere deputaatschappen/curatoria

5.1. Raad van toezicht (en college van bestuur)

Met de raad van toezicht is in de afgelopen periode geen regulier overleg geweest. Wel hebben vertegenwoordigingen van beide gremia het GTU-proces geëvalueerd. In deze evaluatie werd de conclusie getrokken dat het goed zou zijn de bestuursstructuur van de TUA weer eens tegen het licht te houden om zo mogelijk eventuele knelpunten op te lossen. Daarna is een commissie samen met het college van bestuur aan de slag gegaan om zich op de bestuursstructuur te bezinnen. Deze bezinning is nog gaande. Als over deze bezinning iets te melden is, zal informatie daarover u bereiken via het rapport van de raad van toezicht en het college van bestuur.

Het college van bestuur is altijd op de vergaderingen van het curatorium vertegenwoordigd door de rector; waar nodig woonde de voorzitter van het college van bestuur een deel van de vergaderingen bij, in het kader van een concreet agendapunt.

5.2 Deputaten evangelisatie

Een vertegenwoordiging van het curatorium heeft op 27 juni 2018 de expertmeeting van deputaten evangelisatie bijgewoond. Daarvan is verslag gedaan in de vergadering van het curatorium. Afsproken werd toen dat het college van bestuur eerst met de docent missiologie zou spreken en zich daarna zou bezinnen. Het college van bestuur sprak vervolgens ook met een vertegenwoordiging van deputaten evangelisatie. In goed overleg is daarna besloten dat het college van bestuur dit dossier verder zal behartigen. Nadere informatie over de follow-up van de expertmeeting voor de TUA zal u daarom bereiken via het rapport van de raad van toezicht en het college van bestuur.

De suggestie, gedaan tijdens de expertmeeting, om het admissie-examen te verbreden en open te stellen voor broeders die een roeping hebben voor missionair werk, is voor wat het curatorium betreft niet aan de orde.

5.3 Deputaten kerkorde en kerkrecht

Met deputaten kerkorde en kerkrecht is overleg geweest over de vraag of een beroepsinstantie voor beslissingen van het curatorium inzake admissiale studenten nodig is. Zie daarvoor par. 4.8 van dit rapport.

5.4 Curatorium van de TUK

Op verzoek van het curatorium van de Theologische Universiteit Kampen heeft in de zomer van 2018 een ontmoeting tussen de moderamina van beide curatoria plaatsgevonden. In die ontmoeting is verkennend gesproken over plaats, taak en werkwijze van beide curatoria. Die zijn nogal verschillend. Besloten is deze ontmoeting op moderamenniveau jaarlijks te agenderen, waarbij de insteek de verantwoordelijkheid voor de identiteit van de gereformeerde theologie is.

6. *Opgavten van de generale synode 2016*

De generale synode 2016 gaf het curatorium een aantal gerichte opgavten mee. Over de uitvoering daarvan rapporteren we u het volgende:

5 6.1 *Bezinning op het aantal preekvoorstellen*

De generale synode 2016 besloot: het curatorium op te dragen zich te bezinnen of het aantal te beoordelen preekvoorstellen uitgebreid dient te worden en hierover aan de volgende synode te rapporteren.

10 Deze opgavte stond in het kader van de bezinning binnen het curatorium over het (soms) matige niveau van de ingeleverde preekvoorstellen.

Deze bezinning heeft het curatorium gevoerd naar aanleiding van een notitie over de ‘preekoefening tijdens de opleiding tot predikant, kwantitatief bezien’, opgesteld door ds. J.G. Schenau (toen examinator homiletiek bij het proponentsexamen) en prof.dr. M.J. Kater (docent homiletiek). Deze notitie is als bijlage 2 bij dit rapport gevoegd.

15 Het curatorium heeft deze notitie aanvaard, met de kanttekening dat de opmerking over de inzet van het toetsingsformulier komt te vervallen.

20 Het curatorium acht derhalve een uitbreiding van het aantal in te dienen preekvoorstellen niet nodig. De argumenten daarvoor zijn:

1. een kwalitatief probleem vraagt niet om een kwantitatieve maar om een kwalitatieve oplossing; de nieuwe opzet van de praktische homiletiek kan worden gezien als een kwaliteitsimpuls;
- 25 2. het is de vraag of wij op basis van de preekvoorstellen in de afgelopen jaren eenzelfde zorg zouden uiten als in ons verslag naar de synode van 2016; is in de ene lichte het percentage homiletisch begaafden misschien eenvoudigweg hoger dan in de andere?;
3. de ruimte die in het curriculum gevonden zou moeten worden voor een kwantitatieve oplossing gaat ten koste van ander theologisch onderwijs, dat juist nodig is voor een gedegen inhoud van de preekvoorstellen.

30 In september 2018 is in de vergadering van het curatorium opnieuw een zorgelijk signaal afgegeven over de kwaliteit van de preekvoorstellen die toen besproken werden. Van die preken had bovendien niet één preekvoorstel iets missionairs in zich. Daarop besloot de vergadering de docent homiletiek om inzage te vragen in de opbouw en opzet van het vak homiletiek. Deze informatie is vervolgens met prof.dr. M.J. Kater besproken. Het curatorium was en is onder de indruk van alles wat prof. Kater doet om de studenten breed toe te rusten, ook ten aanzien van de ‘kwaliteit’ van de preken en het ‘missionaire gehalte’.

35 Daarna is er niet meer over het niveau van de preekvoorstellen van admissiale studenten gesproken.

40

6.2 *Bezinning op figuur ‘kerkelijk docent’*

De generale synode 2016 besloot: het curatorium op te dragen – samen met het college van hoogleraren – zich nader te bezinnen op de figuur van de ‘kerkelijk docent’ zodat er duidelijkheid komt hoe de kerken zelf hun verantwoordelijkheid voor de opleiding van haar dienaren inhoud geven, en daarover aan de generale synode 2019 te rapporteren.

45

Volgens afspraak zou het college van hoogleraren een voorzet leveren om de uitvoering van deze opgavte ter hand te nemen. In de loop van de verslagperiode ontving het curatorium bericht dat het college van bestuur en het college van hoogleraren geen aanleiding zagen dit besluit verder uit te werken. Daarop vroeg het curatorium het college van hoogleraren deze opmerking te

50

5 onderbouwen met een uitgebreide verantwoording, waarbij o.a. ingegaan zou worden op de vraag wat destijds de argumenten waren om voor te stellen de figuur van de kerkelijk docent te introduceren en wat precies het verschil van mening was binnen het college van hoogleraren dat er later toe leidde om het voorstel aan de GS van 2016 terug te nemen. Het college van hoogleraren is op deze vragen echter niet ingegaan.

Het curatorium besloot vervolgens het hierbij te laten. Het is nu zaak om vooruit te kijken. Zie daarover par. 6.6. van dit rapport.

10 *6.3 Vormingsmiddagen*

De generale synode 2016 besloot: het curatorium op te dragen vormingsmiddagen te organiseren ten dienste van het versterken van de professionaliteit en taakidentiteit van admissiale studenten.

15 Met het beleggen van vormingsmiddagen is een begin gemaakt. Afgesproken is wel dat er in de jaren dat er een zgn. pastoriemiddag is (daarin gaat het over het leven in de pastorie waarbij dienstdoende predikanten worden uitgenodigd) één vormingsmiddag wordt georganiseerd.

20 Op 15 dec. 2017 was er een vormingsmiddag met als thema: 'Worden als een man'. Het ging daarbij over de geestelijke volwassenheid van de a.s. predikant : hoe ga je om met kritiek, is er ruimte voor zelfkritiek, geestelijke zelfkritiek, de relatie tot het eigen ik, enz. Het thema werd ingeleid door prof.dr. M.J. Kater. Daarna werd aan de hand van een concrete casus en een paar bladzijden uit het bekende boek van ds. J. Overduin van gedachten gewisseld.

25 Op 7 dec. 2018 was er een vormingsmiddag over de taakidentiteit van de predikant, o.a. over primaire en secundaire taken van de predikant, mede vanwege het meer dan eens voorkomen van burn-out en andere zorgen onder predikanten. Deze middag werd ingeleid door ds. C. van Atten.

30 Wat behoort wel tot de taken van een predikant en wat niet? Benadrukt werd met klem dat prediking, pastoraat en catechese behoren tot de primaire taken van de predikant, en dat veel andere taken belangrijk, maar wel secundair zijn.

Uit reacties van de admissiale studenten mag opgemaakt worden dat zij deze middagen als zinvol ervaren.

30 *6.4 Ontwikkelassessment*

De generale synode van 2016 besloot: het curatorium op te dragen voorlopig bij tien admissiale studenten een verplicht ontwikkelassessment te laten afnemen, dit daarna te evalueren en daarvan verslag te doen aan de generale synode.

35 Samen met het bureau Interselect uit Gorinchem is vervolgens gewerkt aan het ontwikkelen van een assessment voor studenten die via het admis­sie-examen zijn toegelaten. Daarbij kwam nadrukkelijk naar voren dat het assessment niet bedoeld is als instrument voor selectie maar als instrument voor de persoonlijke ontwikkeling van de student. Het curatorium besloot om een regeling voor het assessment op te stellen (zie bijlage 3) en het assessment te laten afnemen na toelating bij het admis­sie-examen. Dat is voor het eerst gebeurd na de admis­sie-examens van 2017. En is sindsdien regel. In een enkel (bijzonder) geval besloot het curatorium ook tot een assessment bij studenten die al eerder toegelaten waren.

45 In het najaar van 2018 waren er tien ontwikkelassessments afgenomen. Toch achtten we de tijd toen nog niet rijp voor een eerste evaluatie. De redenen daarvoor zijn: Er is nog weinig zicht op de praktijk van het werken met een assessment. Bovendien wil het curatorium eerst de ervaringen van de begeleidende curatoren horen en daarna nog een evaluatie plannen met het bureau dat het assessment afneemt. Dit alles staat gepland voor juni 2019 en later. In het
50 aanvullende rapport zullen we u zo mogelijk nader informeren.

De admissiale student is verantwoordelijk voor het werken aan zijn eigen ontwikkeling. De curatorbegeleider heeft een initiërende en begeleidende taak. De afspraken daarover zijn opgenomen in het aangepaste protocol voor de curatorbegeleider. Zie daarvoor ook par. 6.7 van dit rapport.

5

6.5 Permanente educatie

In het kader van de besluitvorming inzake permanente educatie van predikanten besloot de generale synode 2016: de Theologische Universiteit Apeldoorn op te dragen de nodige faciliteiten te ontwikkelen die behulpzaam kunnen zijn bij de permanente educatie van predikanten, bijvoorbeeld door op de website regelmatig een overzicht te geven van datgene wat geschikt zou kunnen zijn voor bedoelde permanente educatie, en iemand aan te stellen als coördinator van de PE-programma's.

Deze opdracht was aan het curatorium meegegeven, maar regardeerde – gezien de verdeling van taken en verantwoordelijkheden in de Formele Regelingen – het college van bestuur.

Over de uitvoering van deze opdracht rapporteerde het college van bestuur aan het curatorium:

- er wordt al veel aangeboden. Wat zou de TUA nog meer kunnen aanbieden?
- het college van bestuur zal de keuzevakken versterkt onder de aandacht brengen.
- mw. Wilma van der Zande, de universiteitssecretaris/studieadviseur van de TUA, heeft een overzicht van alle mogelijkheden.
- er is geen 'coördinator van de PE-programma's' aangesteld. Wel zal het takenpakket van de nieuwe beleidsmedewerker uitgebreid worden.
- de aanpassing van de website in de gevraagde richting moet nog gebeuren.

25

6.6 Benoemingsbeleid

De generale synode van 2016 besloot: het curatorium en het college van bestuur op te dragen het benoemingsbeleid opnieuw te doordenken in relatie tot de vraag hoe de band met de kerken optimaal gewaarborgd kan worden.

Om de uitvoering van deze opdracht ter hand te nemen, besloot het curatorium aan het CvB te vragen om een notitie te schrijven waarin:

- het huidige benoemingsbeleid wordt geschetst, met speciale aandacht voor de band aan de kerken;
- wat eventuele alternatieven zouden zijn;
- waarom het huidige benoemingsbeleid een optimale borging van de band aan de kerken garandeert en daarom de voorkeur verdient.

Deze vraag is twee keer voorgelegd aan het college van bestuur. Het college is er echter niet op ingegaan. Het curatorium besloot daarom het hierbij te laten. Vooral omdat het nu zaak is vooruit te kijken.

40

Om dit 'vooruit kijken' te dienen heeft het college van bestuur – in afstemming met het college van hoogleraren – het curatorium de notitie 'Kerkelijk docent/benoemingsbeleid' aangeboden. In deze notitie wordt een weg gewezen die kan leiden tot een verbreding van het benoemingsbeleid, terwijl de band aan de kerken gehandhaafd blijft. Het curatorium heeft deze notitie aanvaard en biedt u die aan in bijlage 4.

45

Het curatorium maakt twee opmerkingen bij deze notitie:

- het is voor het curatorium evident dat altijd een substantieel aantal hoogleraren tot de Christelijke Gereformeerde Kerken dient te behoren.

- het curatorium vraagt uw vergadering deze notitie te bespreken in nauwe samenhang met wat raad van toezicht en college van bestuur rapporteren over bestuursstructuur en Formele Regelingen.

5 *6.7 Evaluatie begeleiding door curatorium*

Het curatorium heeft de generale synode van 2016 toegezegd een evaluatie te zullen houden over de begeleiding van admissiale studenten door het curatorium. Ds. L.A. den Butter (toen nog curator) heeft deze evaluatie uitgevoerd en daarvoor alle beroepbaar gestelde kandidaten uit de jaren 2007-2016 benaderd en daarover voor het curatorium een notitie geschreven. Deze notitie vindt u in bijlage 5.

Het curatorium heeft deze notitie uitgebreid besproken en alle overwegingen doorgenomen. Op grond daarvan is het volgende besproken/afgesproken/besloten:

- Het curatorium streeft ernaar zo veel mogelijk een en dezelfde curator aan te houden voor elke student. Maar dat is om allerlei redenen niet altijd mogelijk. Over de overdracht van informatie bij wisseling van het curatorschap bestaat geen afspraak. Dat is wel gewenst. De secretaris zal het protocol aanpassen.
- Het curatorium onderstreept de tweede overweging van de notitie: van curatoren mag verwacht worden dat ze weten in welke fase van de studie 'hun' studenten zich bevinden en wat er in dat jaar van hen wordt verwacht.
- De opmerking over begeleiding in het persoonlijk geestelijk leven nemen de curatoren mee. Wellicht is het ook goed om in het huisbezoek de achtergrond van deze aandacht te verhelderen, zodat duidelijk wordt dat het huisbezoek van het curatorium een eigen karakter draagt naast het reguliere huisbezoek van de plaatselijke kerkenraad.
- De curatoren zullen in het huisbezoek vragen of er zaken zijn waarover de student advies wil. Beantwoording is uiteraard afhankelijk van de vraag of de curator zelf voldoende expertise heeft.
- In het protocol zal de aanbeveling worden opgenomen om de student (met zijn (a.s.) vrouw) jaarlijks uit te nodigen voor een dienst in de gemeente van de curatorbegeleider met een ontmoeting ervoor of erna. Voor curatoren die emeritus zijn is dat echter lastig uit te voeren.
- Het mentoraat standaardiseren is lastig. Daarvoor is het mentoraat te veel afhankelijk van de persoonlijkheid van zowel curator als student, van de vraag of er een 'klik' is tussen hen en van praktische (on)mogelijkheden, bijv. in tijd of in relatie tot reistijd. Tegelijk: het protocol is op dit punt wel summier. Uitbreiding is zeker te overwegen, bijvoorbeeld met een aanbeveling over meer contactmomenten. De secretaris zal dit voorbereiden. Voortaan zal het protocol ook jaarlijks worden meegestuurd voor de vergadering waarin de curatorbegeleiderschappen verdeeld worden zodat curatoren jaarlijks aan de afspraken herinnerd worden.
- Nieuwe admissiale studenten ontvangen een afschrift van de regeling voor het curatorbegeleiderschap via hun curatorbegeleider die in het kennismakingsbezoek de regeling overhandigt en toelicht. Ook dit zal in het protocol worden opgenomen.

Vervolgens zijn voorstellen voor aanpassingen van het protocol voor de curatorbegeleider aanvaard. Het aangepaste protocol is als bijlage 6 aan dit rapport toegevoegd.

7. *Voorstellen*

Het curatorium stelt de synode voor:

1. de handelingen van het curatorium goed te keuren;

2. de notitie 'Kerkelijk docent/benoemingsbeleid' te aanvaarden en een gerichte vervolgopdracht voor college van bestuur, curatorium en deputaten kerkorde en kerkrecht te formuleren;
3. opnieuw een secretaris en een secundus-secretaris te benoemen.

5

Het curatorium wenst u een gezegende vergadering,

Namens het curatorium:

P.D.J. Buijs, voorzitter

10 G. van Roekel, secretaris

Bijlagen:

1. Handleiding proponentsexamen
2. Notitie Preekoefening tijdens de opleiding tot predikant, kwantitatief gezien
- 15 3. Regeling assessment
4. Notitie 'Kerkelijk docent/benoemingsbeleid'
5. Notitie 'Evaluatie begeleiding door curatorium'
6. Protocol voor de curatorbegeleider.

Bijlage 1: Handleiding proponentsexamen

1. Motivatie voor nieuwe opzet

5 Het curatorium heeft in nauw overleg met het college van hoogleraren en UHD's besloten tot een andere opzet van het proponentsexamen, het examen dat aan het verlenen van preekconsent vooraf gaat.

Tot 2015 werd het examen door het CoHo afgenomen in een vergadering van het curatorium. Deze praktijk werd echter als onbevredigend ervaren. Hoogleraren en docenten ervoeren het examineren van een pars als een doublure van wat in tentamens al werd getoetst. Curatoren
10 misten in het examen soms de aansluiting bij de praktijk van het kerkelijke leven. Zowel CoHo als curatorium vroegen zich soms af of studenten het proponentsexamen wel op waarde schatten en misten een goed instrumentarium om het examen te beoordelen. De bezinning op deze praktijk heeft geleid tot een aantal aanpassingen.

2. Belangrijkste aanpassingen

De belangrijkste aanpassingen zijn:

- het proponentsexamen wordt voortaan afgenomen door het curatorium in aanwezigheid van een vertegenwoordiging van het CoHo (de rector en een ander CoHo-lid);
- het aantal in te leveren preekvoorstellen wordt uitgebreid van één naar twee;
- 20 - in de opgave van de stof van de examenvakken en de vraagstelling tijdens het examen wordt zoveel mogelijk afstemming gezocht op de praktijk van het predikantswerk;
- de normering voor de beoordeling van het examen en het beoordelen van de preekvoorstellen is concreet geformuleerd.

3. 2017: definitief

De nieuwe opzet van het proponentsexamen ging in bij de opening van de nieuwe cursus 2015-2016. Die nieuwe opzet droeg om twee redenen een voorlopig karakter. Allereerst omdat het curatorium besloot om de nieuwe werkwijze na acht proponentsexamens te evalueren.

Vervolgens omdat een nieuwe opzet van de het proponentsexamen de goedkeuring van de
30 generale synode nodig had. In 2016 verleende de generale synode goedkeuring aan de nieuwe opzet van het examen. In maart 2017 concludeerde het curatorium dat de nieuwe opzet leidt tot tevreden reacties bij studenten, hoogleraren en curatoren. Het curatorium besloot de voorlopige opzet definitief te maken.

4. Vereisten

Het proponentsexamen kan worden afgelegd ná afronding van alle verplichtingen t/m het tweede blok in het vijfde studiejaar. Het examen kan wel eerder worden aangevraagd, zie 5.b. Maar op de dag van het examen dient aan de vereisten te zijn voldaan.

5. Opzet

De nieuwe opzet van het proponentsexamen ziet er zó uit:

- a. Het proponentsexamen kan op vier momenten worden afgelegd: in de vergaderingen van het curatorium in februari, juni, eind augustus/begin september en november.
- b. Negen weken voor het examen vraagt de student die proponentsexamen wil afleggen en
45 preekconsent wil aanvragen het examen aan bij de secretaris van het curatorium.
- c. De student wordt gevraagd uiterlijk twee weken voor de vergadering twee preekvoorstellen in te leveren. Het ene over een tekst naar eigen keuze, het andere over een tekst naar keuze van de curator die homiletiek examineert. Deze tekst zal de student zes weken voor het
50 examen worden opgegeven. De preekvoorstellen dienen vergezeld te gaan van een korte toelichting (maximaal twee A4), waarin de belangrijkste exegetische en homiletische keuzen

worden verantwoord, een bijpassende orde van dienst wordt vermeld en een opsomming wordt gegeven van het gebruikte theologische en meditatieve materiaal.

- d. Het eigenlijke examen begint met de presentatie van het eerste deel van het preekvoorstel over de opgegeven tekst (10 minuten). Vervolgens examineren curatoren elk tien minuten in de volgende vakken:

- exegese Oude Testament – examinerator: ds. A. van de Bovekamp;
- exegese Nieuwe Testament – examinerator: ds. C.A. den Hertog;
- dogmatiek/ethiek (afwisselend) – examinerator: ds. P.D.J. Buijs;
- homiletiek – examinerator: ds. H. Polinder;
- praktische theologie (afwisselend, m.u.v. homiletiek) – examinerator: ds. A.P. van Langevelde;
- kerkrecht – examinerator: ds. G.R. Procee.

De stof voor deze vakken zal de student zes weken voor het examen tegelijk met de preektekst worden meegedeeld en daarmee zo mogelijk ook verband houden. De curator-examinator kiest deze stof uit (populair-)wetenschappelijke publicaties en zal zijn vraagstelling zoveel mogelijk afstemmen op de praktijk van het predikantswerk. Wat de omvang van de stof betreft: voor exegese het gedeelte van de opgegeven preek of een daarmee verband houdende, kleine perikoop met drie commentaren, samen max. 30 pagina's; voor de andere vakken per vak in totaal max. 50 pagina's uit een of meerdere boeken of artikelen.

- e. In de deliberatie zal elke curator-examinator een beoordeling geven van het afgelegde examen: onvoldoende, voldoende of goed. De voorlopige uitslag wordt aan de student meegedeeld. Alleen als alle onderdelen minimaal voldoende zijn, kan preekconsent worden verleend. Een onderdeel dat onvoldoende was, dient op een volgende vergadering van het curatorium te worden overgedaan. Hiervoor zal dan een nieuw pars worden opgegeven.
- f. De aanvraag voor het verlenen van preekconsent verloopt als volgt:
- onderzoek attest kerkenraad;
 - bespreking preekvoorstellen;
 - advies CoHo;
 - bespreking en beslissing: beide preekvoorstellen krijgen een beoordeling (onvoldoende, voldoende, goed). Alleen als beide preekvoorstellen voldoende zijn bevonden, kan preekconsent worden verleend. Als een van beide preekvoorstellen onvoldoende is, dient voor de volgende vergadering van het curatorium een aanpassing plaats te vinden, danwel een nieuw preekvoorstel te worden ingediend, zulks ter beoordeling van het curatorium;
 - de verlening van het preekconsent wordt aan de student meegedeeld en er volgt een kort persoonlijk gesprek. Dit gesprek maakt geen onderdeel uit van het eigenlijke examen, aangezien het bij dit examen niet gaat om een nieuw toetsmoment van roeping en genadestaat. Het gaat om een kerkelijke toets van de wetenschappelijke ontwikkeling van de student, namelijk dat deze ontwikkeling geen verandering vormt om te gaan proponeren in de kerken.

5. Communicatie

Over de communicatie is het volgende afgesproken:

1. zodra een student bij de secretaris van het curatorium gemeld heeft dat hij proponentsexamen wil doen, licht de secretaris zo spoedig mogelijk de curator-examinator homiletiek in;
2. de curator-examinator homiletiek deelt uiterlijk acht weken voor het examen per email de preektekst mee aan de secretaris en de andere curator-examinatoren;
3. de curator-examinatoren delen uiterlijk zes weken voor het examen de examenstof mee aan de secretaris van het curatorium;

9.02.01/16

4. de secretaris van het curatorium geleidt het hele pakket aan examenstof door aan de student met de mededeling dat hij voor eventuele vragen over de stof direct contact op kan nemen met de betreffende curator-examinator.

5 Het curatorium

Bijlage 2: Preekoefening tijdens de opleiding tot predikant, kwantitatief bezien

De synode van 2016/17 besloot:

5 '5. het curatorium op te dragen zich te bezinnen op de vraag, of het aantal te beoordelen preekvoorstellen uitgebreid dient te worden, en de volgende synode hierover te rapporteren'.

10 Deze opdracht vloeide voort uit de bespreking van zorg die het curatorium in haar eigen rapport had geuit over de kwaliteit van door de studenten ingediende preekvoorstellen in de achterliggende jaren. In de tussentijd is het onderwerp van bezinning enigszins uitgebreid en gecompliceerd door twee factoren:

- a. de wens die de (admissiale) studenten zelf te kennen gaven om meer preekvoorstellen te mogen aanbieden, wel onder de voorwaarde dat daarvoor in het curriculum ruimte zou worden gemaakt;
- 15 b. de aankondiging van de hoogleraar homiletiek van een nieuwe opzet van het onderwijs in de praktische homiletiek.

20 De huidige situatie is zo, dat een admissiaal student in het kader van zijn wetenschappelijke opleiding 5 preekvoorstellen dient in te leveren, die in een of ander TUA-verband door de hoogleraar homiletiek worden beoordeeld. Daar komen gemiddeld 5 preken bij, die in het kader van het admissiale traject het curatorium passeren.

25 We vroegen ter vergelijking gegevens op bij andere theologische instellingen en predikantenopleidingen. Afgaande op deze gegevens, legt een student tijdens de opleiding aan de PthU (zowel Amsterdam als Groningen) slechts een enkele preek ter beoordeling voor. Aan de TUK vraagt men in het kader van de homiletiek 3 mini- en 4 echte preken. Daar komen er in de gemeentestage 7 bij, met het oog op het preekconsent. Bij de NGP komt het totaal aantal op 6. Aan de HHK legt een student 8 preekvoorstellen aan de homileet voor en 1 aan de commissie die besluit met het oog op verlening van preekconsent. De docenten van de opleiding van de Gereformeerde Gemeenten willen 8 preekvoorstellen zien, het curatorium beoordeelt er 1 met
30 het oog op preekconsent. Kwantitatief gezien doet de predikantenopleiding aan de TUA dus zeker niet onder voor de meest verwante andere opleidingen.

35 Nu is een vergelijking met andere opleidingen interessant maar niet beslissend. In het algemeen kan gezegd worden dat in onze kerken de opleiding tot prediker altijd van groot belang is geacht. Bij alle verscheidenheid wilden wij elkaar in (de grondlijnen van) de prediking kunnen blijven herkennen. Het eigene van onze kerken komt niet het minst in de prediking uit. Het is daarom terecht dat de beoordeling van preekvoorstellen in de opleiding een prominente plaats houdt. Wij achtten een uitbreiding van het aantal in te dienen preekvoorstellen evenwel niet nodig.

Argumenten:

- 40 1. een kwalitatief probleem vraagt niet om een kwantitatieve maar om een kwalitatieve oplossing; de nieuwe opzet van de praktische homiletiek kan worden gezien als een kwaliteitsimpuls;
2. het is de vraag of wij op basis van de preekvoorstellen in de afgelopen jaren eenzelfde zorg zouden uiten als in ons verslag naar de synode van 2016; is in de ene lichte het percentage
45 homiletisch begaafden misschien eenvoudigweg hoger dan in de andere?;
3. de ruimte die in het curriculum gevonden zou moeten worden voor een kwantitatieve oplossing gaat ten koste van ander theologisch onderwijs, dat juist nodig is voor een gedegen inhoud van de preekvoorstellen.

Een andere vraag die zich in de afgelopen tijd intern bij ons opdrong, betrof de concrete gang van zaken bij de beoordeling van preekvoorstellen in de vergadering van het curatorium. Hoe verhouden zich de kritiek, uitgebracht door de hoogleraar homiletiek en die van de curatoren? Wie dient het primaat te hebben? Wanneer we het principe bedenken dat de hoogleraar homiletiek een kerkelijke hoogleraar is, is zijn betrokkenheid bij het admissiale traject niet alleen volkomen gerechtvaardigd, maar ook zeer gewenst. De volgorde van kritiek doet er eigenlijk niet toe. Wel is te overwegen vanwege zijn wetenschappelijke expertise van de hoogleraar homiletiek te vragen zijn beoordeling structureel in elk geval óók vooraf schriftelijk te geven met behulp van het toetsingsformulier. Ter vergadering kan hij dan als eerste de gelegenheid krijgen een en ander desgewenst toe te lichten en aan te vullen.

M.J. Kater
J.G. Schenau

Bijlage 3: Regelingen assessments admissiale studenten Theologische Universiteit Apeldoorn

- 5 1. Van de verplichte deelname aan het assessment en het eventuele verplichte vervolg daarop (uitvoering ontwikkeltaken) door hen die zijn toegelaten door het curatorium tot het admissiale traject wordt aan de student mededeling gedaan door de voorzitter van het curatorium wanneer de uitslag van het admmissie-examen wordt meegedeeld.
- 10 2. De assessments worden afgenomen door Bureau Interselect te Gorinchem zo snel mogelijk na de uitslag van het admmissie-examen; na 10 assessments wordt het assessment geëvalueerd door het curatorium, daarna vindt een evaluatie van het begeleidingsproces plaats.
- 15 3. Het assessment is bedoeld als psychologisch onderzoek naar de geschiktheid van de persoonlijkheid van de student om als predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerken te kunnen functioneren. Het initiatief berust bij de curator-begeleider. Hij informeert de studenten aan de hand van deze regeling; de studenten maken zelf voor het laten afnemen van hun assessment een afspraak met bureau Interselect te Gorinchem. De curatorbegeleider monitort het traject en koppelt op gepaste momenten terug.
- 20 4. De rapportage komt bij de student, curator-begeleider, en degene die verantwoordelijk is voor de persoonlijke en praktische vorming van de student. Zij bespreken het assessment en het eventuele vervolg aan de hand van het advies dat gegeven wordt door Interselect. De student is verplicht a.d.h.v. het rapport en de in het rapport aangereikte ontwikkel- en coachingstips samen met de twee begeleiders een ontwikkelplan op te stellen dat samen met het rapport wordt besproken in een overleg met hen. De leiding van het gesprek ligt bij de curator-begeleider; hij regelt de afspraken die nodig zijn.
- 25 5. In het 'drie-personen' overleg worden met de student afspraken gemaakt over waar hij hoe aan gaat werken. De twee begeleiders houden tijdens de reguliere gesprekken (jaarlijkse huisbezoek curator-begeleider, en halfjaarlijks persoonlijk begeleidingsgesprek begeleider) de vinger aan de pols. De student schrijft elk jaar een voortgangsrapportage, die in het 'drie-personen' overleg wordt besproken. De curator-begeleider koppelt het besprokene terug naar het curatorium. Indien nodig kunnen het curatorium en het CoHo inzage krijgen in het assessment en het vervolg daarop. Het hele traject staat in het kader van de 2-jarige proefperiode. Aan het eind van de proefperiode zal bij de beslissing het assessment-traject meegewogen worden.
- 30 6. Het curatorium draagt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het geheel. Bezwaren en/of klachten kunnen voorshands bij het curatorium worden ingediend in afwachting van een nadere bezwaarprocedure.
- 35 7. Het is denkbaar dat in uitzonderingsgevallen een herkansing plaatsvindt, wanneer elke partij ('drie-personenoverleg en curatorium) ervan overtuigd is dat het bij kan dragen aan de ontwikkeling en beoordeling van de student.
- 40 8. Het einde van de proeftijd (meestal na 2 jaar) is het belangrijkste ijkpunt, waarbij de curator-begeleider advies vanuit de begeleiders doorgeeft aan het curatorium. Daarna kan eventueel de ontwikkeling en begeleiding door blijven gaan, desgewenst tot einde van de studie. De resultaten worden dan meegewogen bij de eventuele beroepbaarstelling. Een en ander wordt overigens zo veel mogelijk toegesneden op het individuele traject van de student.
- 45 9. Voorshands vindt geen eindassessment plaats. Voorgesteld wordt eerst te kijken hoe een en ander verloopt, er kan altijd nog gekeken worden of het wenselijk is een eind-assessment te doen plaatsvinden.
- 50 10. De aan de assessments verbonden kosten zijn voor rekening van de Theologische Universiteit Apeldoorn.

11. Vertrouwelijkheid: Overeenkomstig de beroepsethische gedragsregels van het Nederlands Instituut van Psychologen, is ook voor de Theologische Universiteit Apeldoorn het volgende belangrijk:

Gegevens van kandidaat en opdrachtgever worden door Interselect vertrouwelijk behandeld.

- 5 Pas na expliciete toestemming van de kandidaat worden gegevens aan de TUA als opdrachtgever verstrekt. Er worden geen gegevens aan derden verstrekt. Persoonlijke gegevens worden door Interselect twee jaar bewaard en vervolgens vernietigd; geanonimiseerde gegevens kunnen door Interselect worden gebruikt voor statistisch onderzoek.

- 10 Het rapport is zo goed mogelijk afgestemd op de vraagstelling van de opdrachtgever en kan daarom niet gebruikt worden voor andere doeleinden. Het is uitsluitend bestemd voor de kandidaat, de opdrachtgever en voor diegenen die namens de opdrachtgever medeverantwoordelijk zijn voor de besluitvorming. In de TUA is dat het curatorium, het college van hoogleraren en degenen die in de TUA belast is met de taak van Persoonlijke en Praktische Vorming.

- 15 Indien het rapport wordt bewaard, zal de Theologische Universiteit Apeldoorn als opdrachtgever erop toezien dat dit op een discrete wijze geschiedt. Omdat mensen en functies veranderen, zal de actualiteit van het rapport na verloop van tijd afnemen. Daarom is het rapport na enkele jaren slechts met de grootste reserve te raadplegen. Als de student zijn studie beëindigt dient het rapport vernietigd te worden.

- 20 12. De betreffende student ontvangt dit document bij het eerste gesprek met de curator-begeleider die een en ander dan ook toelicht. De info over het assessment zelf ontvangt de student van Interselect.

- 25 Adresgegevens: Interselect, Spijksedijk 28C, Postbus 300, 4200 AH Gorinchem, tel. 0183 - 693939

Apeldoorn, 4 oktober 2017

Bijlage 4: Notitie kerkelijk docent/ benoemingsbeleid, opgesteld door CvB, afgestemd met CoHo

1. Inleiding

5 De GS 2013 besloot de mogelijkheid te openen kerkelijke docenten te benoemen die die geen hoogleraren zijn. De daaraan verbonden opdracht naar de consequenties van het doorvoeren van het begrip 'kerkelijk docent' en de uitvoering van die opdracht, bracht aan het licht dat grondiger bezinning nodig is op het benoemingsbeleid aan de TUA en de plaats en functie van docenten in de universiteit en in de kerken. De GS 2016 geeft het curatorium en het college van hoogleraren (CoHo) de opdracht tot deze verdere bezinning waarbij nog eens gewezen wordt op de eigen
10 verantwoordelijkheid van de kerken voor de predikantsopleiding onder andere daarin uitkomend dat bij benoeming van hoogleraren of UHD's de band aan de kerken een prominente rol dient te spelen.

In onderstaande notitie wordt eerst ingegaan op de oorsprong van de positie van hoogleraar zoals deze lange tijd aan de TUA functioneerde. Vervolgens wordt beschreven welke vragen deze
15 traditionele positie in de huidige praktijk en volgens de bestuursstructuur oproept. Tenslotte wordt gewezen op mogelijkheden recht te doen aan het beginsel maar toch een andere invulling te kiezen.

2. De geschiedenis

20 Van belang is eerst te zien waar de figuur van hoogleraren en docenten zoals die aan de TUA functioneren vandaan komt.

In het gedeelte over de ambten noemt de Dordtse kerkorde vier 'diensten', namelijk die van predikant, doctor, ouderling en diaken. De Nederlandse geloofsbelijdenis noemt er echter drie en laat de doctor achterwege. Dat de DKO dit ambt toch noemt gaat terug op Calvijns exegese van
25 Ef. 4:11 waar hij de daar genoemde herders als predikanten, en de leraars als de doctores ziet. De taak van de doctores is de leer van de kerk uit te leggen. In de door hem opgestelde kerkorde van Genève uit 1561 is dit doctorenambt dan als vierde kerkelijke ambt opgenomen. Het convent van Wezel in 1568 spreekt wel over het doctorenambt als een afzonderlijk kerkelijk ambt, maar de acta van Emden 1571, Dordrecht 1574 en 1578 doen dit niet. In Middelburg 1581 worden de
30 doctores en de professoren theologie naast elkaar genoemd. In artikel 12 staat:

'De Ghemeynten sullen toesien datter Professeurs ende Schoolmeesters zijn, die niet alleen de vrije consten ende spraecken leeren, maar oock de Theologie ende den Catechismum, ende hare
toehoorders ende Discipelen inde vreesse Gods onderwijzen.'

En in artikel 13:

35 'Het ambt der Doctoren in de Theologie is de H. Schrifte vut te legghen ende de suiijvere leere teghen de ketterijen ende dolingen voor te staen.'

In de synode van 's Gravenhage in 1586 worden deze doctores vervolgens gelijkgesteld aan de hoogleraren theologie, en sindsdien bleef het doctorenambt als vierde ambt en werd dit ambt vervuld door de professoren in de theologie. Reeds Voetius meende dat Calvijns exegese niet
40 klopte maar eeuwenlang bleef Calvin in deze toch sterker dan Schrift en belijdenis zodat sommige kerkordes nog steeds over vier ambten spreken en hoogleraren in de theologie in sommige gereformeerde kerken een kerkelijk ambt is. Zo is dat ook in de CGK het geval en dus zijn de hoogleraren van de TUA de doctores uit de DKO.

3. Het wringt

45 In de kerkorde van de CGK is altijd al te proeven geweest dat er iets wringt in deze positie aangezien van de hoogleraren gezegd wordt dat zij behandeld werden alsof zij predikant waren. Complicerend is ook de eis dat hoogleraren predikant moeten zijn om benoemd te worden. Dat beperkt het aantal mogelijk te benoemen hoogleraren en leidde tot benoemingen waarbij persoon

en discipline niet altijd bij elkaar pasten. Complicerend is ook dat het hier om een eis gaat die niet past bij de gereformeerde opvatting dat de ambten zelfstandig zijn en een eigen aard hebben. Zo is er ook geen regel die bijvoorbeeld stelt dat iemand diaken moet zijn om ouderling te kunnen worden. In zekere zin is ten aanzien van hoogleraren dus sprake van een vermenging van twee ambten.

Ook geldt dat als het een eigen, vierde ambt is, dit ambt niet automatisch de bevoegdheid tot preken insluit. Denkend vanuit het principe van vier ambten zou een predikant die benoemd wordt tot hoogleraar ophouden predikant te zijn en opnieuw en separaat bevoegdheid tot preken en sacramentsbediening moeten krijgen als dat tenminste gewenst wordt. Tevens geldt dat vanuit dit beginsel gedacht hoogleraren ook vrouwen zouden kunnen zijn aangezien het ambt van 'doctor' niet automatisch de bevoegdheid tot preken en al helemaal niet de bevoegdheid tot regeren in zich sluit, ook al omdat zij geen deel van de kerkenraad zijn.

Ook op ander vlak wringt de situatie. Zowel kerkrechtelijk als juridisch kan deze namelijk tot problemen leiden aangezien niet altijd helder wie de zeggenschap over de hoogleraar heeft. Is dat de gemeente aan wie hij als emeritus-predikant verbonden is of is dat het curatorium. Is dat het CvB of de RvT? En hoe zit het met emeriti-hoogleraren?

4. Nieuwe ontwikkelingen

Ook de TUA heeft in de afgelopen jaren steeds meer te maken gekregen met de eisen van governance die de overheid aan universiteiten stelt. Resultaat daarvan is dat de taken en bevoegdheden van de verschillende gremia gaandeweg sterk veranderd zijn zoals de formele regelingen dat ook laten zien. Zo is de taak van het curatorium beperkter geworden terwijl de instelling van een CvB en een raad van toezicht zorgde voor nieuwe verhoudingen. Daarbij kwamen - en komen - signalen uit visitatierapporten dat de kwaliteit van onderwijs en onderzoek bewaakt moeten worden en de TUA het programma, het docentenbestand en het werk van de docenten daarop heeft aan te passen. Impliciet was daarin de boodschap dat een hoogleraar onderwijs en onderzoek doet en dat kerkelijke taken - inclusief preken - slechts een beperkte nevenfunctie mogen zijn.

Van binnenuit maakte de TUA ook een ontwikkeling door. De school werd hogeschool en de hogeschool werd universiteit. De situatie van een instelling van een klein aantal hoogleraren die hulp krijgen van met name enkele predikanten die een paar uurtjes college kwamen geven, veranderde in een universiteit met een groeiend en gevarieerd docentenbestand. Met de benoemingen van de hoogleraren Huijgen en Kater is verder een nieuwe fase begonnen omdat zij in loondienst van de universiteit zijn en dus ook fiscaal-juridisch een andere positie hebben. Zij vallen nu onder het CvB terwijl CvB en curatorium samen op hun leer en leven toezien. Het werd al wat ingewikkeld toen sommige docenten direct en andere indirect door de synode benoemd werden, en ook toen universitaire hoofddocenten aan het college van hoogleraren werden toegevoegd terwijl zij feitelijk niet de 'doctores' volgens de kerkorde waren maar het wel zouden moeten gaan worden. Ook het feit dat een full-time docent die predikant is en vakken geeft die duidelijk gerelateerd zijn aan het predikantswerk niet in het CoHo zit, terwijl een part-time UHD die geen predikant is daar wel zitting in had, gaf aanleiding tot vragen over de organisatie. Wie mag wel en wie niet huisbezoek bij admissiale studenten doen? Wie mag wel en wie niet deelnemen aan kritiekcolleges van admissiale studenten? Waarom zitten hoogleraren bij de vergadering van het curatorium? En waarom zij wel en andere docenten niet?

Nieuw is ook het verschijnsel van de bijzondere leerstoel die als gevolg heeft dat er een hoogleraar is die deelneemt aan (een groot deel van) de vergaderingen van het CoHo terwijl hij geen predikant is, geen theoloog is en ook geen lid van de CGK is. Het verschijnsel van dit soort hoogleraar zal in de toekomst hoogstwaarschijnlijk meer voorkomen.

Een blijvend en steeds nijpender probleem is dat een hoogleraar lid van de CGK moet zijn terwijl er binnen de CGK niet altijd geschikte kandidaten te vinden zijn. De kerk heeft in de lijn van de

Reformatie en in het belang van de kennis, de verkondiging en verbreiding van het Woord, altijd ingezet op een hoogwaardige academische vorming en op wetenschappelijke publicaties die kerk en wetenschap dienen. De beperkingen van het huidige benoemingsbeleid brengen deze doelstellingen in gevaar.

- 5 Het huidige beleid past in feite ook niet bij het CGK-beleid betreffende kerkelijke relaties. Predikanten die geen lid van de CGK zijn maar wel behoren tot gereformeerde kerken mogen op CGK-kansels voorgaan, de sacramenten bedienen en in samenwerkingsgemeente predikant zijn. Nu, als de bediening van Woord en sacrament aan niet-cgk-predikanten kan worden toevertrouwd waarom dan niet de opleiding tot predikant?
- 10 Ook het studentenbestand waarbij een groot deel van de studenten geen lid van de CGK is en de plannen om de zogeheten beroepsuitgangen te vergroten naar meer dan alleen predikantschap zouden een breder benoemingsbeleid rechtvaardigen.

5. *En nu?*

- 15 De gedachte dat althans een deel van de problematiek opgelost zou zijn met het onderscheid tussen kerkelijke en niet-kerkelijke docenten leek aantrekkelijk maar bleek niet echt werkbaar. Ook werkt het niet om vragen die er zijn te beantwoorden met verwijzen naar de traditie in plaats van met Schriftuurlijke, confessionele en rationele argumentatie.
- 20 Zoals bij alle problemen is het maar het beste terug te gaan naar waar het probleem is ontstaan en dat is bij de keuze van de kerk in de kerkorde om over vier ambten te spreken terwijl haar belijdenis er drie noemt. Daarom zou de eerste stap zijn de kerk te bevrijden van het doctorenambt. Als dit gebeurt ontstaat er ruimte om op een betere wijze invulling te geven aan de docentfuncties aan de TUA waarbij het kerkelijk toezicht gewaarborgd blijft en tegelijk recht gedaan wordt aan de huidige bestuurlijke, juridische en academische situatie.
- 25 Duidelijk is dat de terugkeer naar drie ambten een ingrijpende is en de nodige voorbereiding en uitleg vraagt, maar de inspanning daartoe is noodzakelijk en zal vruchtbaar blijken. Wanneer een dergelijk traject wordt ingegaan, zouden bijvoorbeeld de volgende voorwaarden gesteld kunnen worden:
1. Het toezicht op leer en leven van alle docenten dient te worden gewaarborgd conform de
 - 30 taken en bevoegdheden zoals vastgelegd in de formele regelingen;
 2. Van alle docenten dient instemming met de belijdenis van de kerk gevraagd te worden;
 3. Het curatorium bepaalt in overleg met het CvB welke docenten welke taken ten opzichte van admissiale studenten krijgen;
 4. In een nieuwe structuur dient de band met de CGK sterk te blijven en moet gestreefd worden
 - 35 die zichtbaar te maken in het benoemingsbeleid
 5. De band met leden van andere kerken van gereformeerde belijdenis dient versterkt te worden, hetgeen in benoemingen tot uitdrukking kan komen;

- Dit alles leidt ertoe dat aan de GS 2019 gevraagd kan worden ter verdere doordenking het CvB, het curatorium en deputaten kerkorde en kerkrecht opdracht te geven in de lijn van bovenstaande
- 40 concrete voorstellen voor een geactualiseerd beleid van benoeming en toezicht op te stellen waarbij de financiële, kerkrechtelijke en juridische consequenties inzichtelijk gemaakt worden.

Bijlage 5: Evaluatie mentoraat periode 2007-2016

A. Uitkomsten evaluatie

Aangeschreven kandidaten: 42

5 Aantal respondenten: 32

1. Duur mentoraat

Ruim de helft van de kandidaten heeft 5-6 jaar mentoraat gehad; 40% heeft vier jaar of korter mentoraat gehad, 9% heeft 7 jaar of langer mentoraat genoten.

10

2. Wijziging mentor

60% van de studenten heeft gedurende de studie één mentor gehad. De overigen hebben doordat hun mentor uit het curatorium ging een andere mentor-curator gekregen. Twee kandidaten hebben zelfs 3 mentoren gehad.

15

3. Aantal contactmomenten curator > student

In ruim 65% van het mentoraat wordt door de curator 1 à 2 keer per jaar contact gezocht. Één keer in de vorm van het jaarlijkse huisbezoek en dan soms nog een keer telefonisch of door een korte ontmoeting op de TUA.

20

In een kwart van het mentoraat wordt 3 of meer keer contact gezocht.

In één geval is er nooit contact gezocht (dit mentoraat heeft ook maar kort geduurd)

Andere contactmomenten die genoemd (en gewaardeerd worden) zijn met betrekking tot veranderde familieomstandigheden.

4. Aantal contactmomenten student > curator

Ruim 1 op de 3 studenten neemt zelf nooit contact op met de mentor.

40% doet dat 1 à 2 keer per jaar. Ongeveer 1 op de 5 neemt vaker zelf contact op.

De contactmomenten die de studenten zoeken hebben vrijwel altijd te maken met toegestuurde preekvoorstellen.

30

5. Positieve ervaringen

De overgrote meerderheid van de studenten heeft positieve ervaringen: betrokkenheid, begeleiding, advies, bespreking en kritiek op preekvoorstellen, meeleven in gezinssituaties.

De jaarlijkse huisbezoeken worden soms wel als een verplicht nummer ervaren waarbij een reeks vragen afgewerkt moet worden. Tegelijkertijd geven die contactmomenten ook

35

aanleiding tot verder gesprek. Juist vanuit deze waardering komt ook met enige regelmaat de opmerking om het mentoraat te intensiveren en te standaardiseren (meer contactmomenten en minder verschil in uitvoering van het mentoraat door de curatoren),

6. Negatieve ervaringen

Hoewel 63% aangeeft geen negatieve ervaringen met het mentoraat te hebben, zijn die er bij sommige studenten wel geweest: wisseling van mentor wordt niet positief ervaren; de

contactmomenten zijn te weinig om een vertrouwensband op te bouwen; huisbezoeken kwamen niet dieper dan de standaard vragen.

45

7. Hiaten in het mentoraat

Tweederde van de studenten geeft aan geen zaken gemist te hebben in het mentoraat.

Bij deze vraag wordt door verschillende studenten wel aangegeven: de lijn in het mentoraat (verschil in uitvoering en frequentie door de curatoren) en het niet genoeg gelegenheid krijgen voor het opbouwen van een persoonlijke band.

5 8. Aanbevelingen van de respondenten

Een kleine 40% geeft aan geen aanbevelingen te hebben om het mentoraat te verbeteren.

Een paar punten worden vaker genoemd:

- let op geografische afstand tussen de woonplaatsen van mentor en student;
- dezelfde mentor gedurende de studieperiode;
- 10 - bevordering en versterking van de vertrouwensband; daarbij wordt opgemerkt dat de dubbele functie van een mentor-curator (enerzijds beoordelen, anderzijds helpen) het voor de student soms moeilijk maakt om zijn kwetsbare kant te laten zien en vertrouwelijk te worden;
- helderheid over wat van het mentoraat over en weer verwacht mag worden (één lijn in
- 15 mentoraat voor alle studenten wat betreft uitvoering en frequentie;
- gezamenlijke preekvoorbereiding van student en mentor over dezelfde tekst vaker te gast zijn in de gemeente van de mentor-curator;
- laat mentor ook positief kritisch zijn over zwakke punten van de student;
- begeleiding in praktische zaken als: verwachtingspatroon van de gemeente,
- 20 werkverdeling, financiën.

B. Conclusies en overwegingen

1. Conclusies

- Studenten die één mentor hebben gehad voor een langere periode nemen ook vaker zelf
- 25 contact op met de mentor.
- Wisseling van mentor wordt door de meeste studenten niet als positief ervaren. Een enkeling krijgt er een mentor door met wie het beter klikt.
- Pastorale begeleiding en aanwijzingen worden gewaardeerd. In de vorming en voorbereiding mag de begeleiding kritisch zijn op inhoud en persoonlijk functioneren.
- 30 - Met name rond de preekvoorstellen waarderen studenten feedback. Daarnaast wordt ook het delen van praktijkervaring belangrijk gevonden.
- Er zijn maar weinig studenten die zelf contact zoeken met de mentor om geestelijke begeleiding, vorming en voorbereiding op de pastorie. Omgekeerd geven studenten wel aan dat ze dit waarderen wanneer de mentor hiervoor aandacht heeft.
- 35 - Hoewel studenten niet snel zelf contact zoeken met een mentor waarderen ze het wel wanneer de mentor met hen contact zoekt. Ook telefonisch contact wordt op prijs gesteld, al is het maar informatief naar de voortgang van de studie. Regelmatig getoonde betrokkenheid vinden studenten fijn ook als ze aangeven dat ze zelf niet of nauwelijks contact zochten met de mentor.
- 40 - Een enkele student heeft echt negatieve ervaringen gehad: geen contact gehad, begeleiding gemist, geen vertrouwensband opgebouwd.

2. Overwegingen

- Het curatorium moet werken aan zoveel mogelijk een en dezelfde mentor-curator voor
- 45 de student; de huidige structuur van een PS-deputaatschap kan dat echter niet waarborgen. Over de onderzochte periode van 10 jaar heeft 40% van de studenten een wisseling van mentor gehad. Dat is te veel als het gaat om de gewenste

vertrouwensband. Vereist verbetering van het mentoraat dat het curatorium een
generaal deputaatschap wordt?

- 5 - Het is goed als de curatoren ingevoerd zijn in het curriculum: op de hoogte zijn van wat van hun student verwacht wordt in het jaar van hun studie. Dat verhoogt niet alleen de betrokkenheid maar kan ook de afstemming van (praktische) adviezen en de (geestelijke) begeleiding verbeteren.
- Concrete begeleiding in het persoonlijk geestelijke leven wordt ook gewaardeerd. Daarop mogen curatoren bevragen: de persoonlijke verhouding tot de Heere, de omgang met de Heere in gebed, de toewijding aan de Heere en zijn dienst.
- 10 - Anderzijds zou dit wel herhaling kunnen opleveren met de verantwoordelijkheid die de eigen kerkenraad van de student op dit punt heeft.
- Het is ook goed om als mentoren advies te geven aangaande het praktische (én financiële) leven in de pastorie. Natuurlijk zijn er belastingadviseurs en time-managementcursussen te over, maar studenten waarderen adviezen uit de praktijk: 'hoe gaan dingen', 'hoe doe je dingen', 'waar moet je rekening mee houden'.
- 15 - De pastoriemiddag is een mooi ding. Maar het is ook goed als de mentor en de student in voorkomende gevallen ook samen met hun vrouwen contactmomenten hebben. Hierdoor kan ook de echtgenote van de student betrokken worden in de begeleiding.
- Een idee zou zijn om in het mentoraat op te nemen dat een studentenechtpaar jaarlijks een dienst van de mentor bijwoont en het predikanten echtpaar daarna spreekt.
- 20 - Het curatorium moet echt werk maken van het uniformeren en standaardiseren van het mentoraat: verschillen in begeleiding per mentor worden door studenten feilloos opgemerkt en niet gewaardeerd.
- De ene mentor kan vanzelfsprekend meer aan dan de ander, maar dat daardoor de ene student veel intensiever mentoraat kan krijgen dan de ander is onwenselijk.
- 25 Het zou daarom goed zijn om bij de benoeming van een nieuwe curator helder te hebben wat van hem verwacht wordt. Een predikant kan dan overwegen of hij die tijd daarvoor beschikbaar heeft of van zijn kerkenraad beschikbaar krijgt.
- Een predikant die een benoeming tot curator wel wil aanvaarden, maar door zijn grote gemeente geen goede invulling kan geven aan het mentoraat, moet liever geen curator worden.
- 30 Nodig is om de huidige frequentie nog eens tegen het licht te houden: is een huisbezoek per jaar voldoende? Of moeten we naar een keer huisbezoek en ieder kwartaal een telefonisch moment? Vervolgens is het goed wanneer de studenten helder hebben wat de minimale richtlijn van het mentoraat is. Dit zou kunnen door nieuwe admissiale studenten via een brief op de hoogte te stellen van de inhoud en de vormgeving van het mentoraat.
- 35

Bijlage I: brief en evaluatievragen

40 Bijlage II: lijst van aangeschreven kandidaten

Bijlage III: verwerking antwoorden en opmerkingen

Bijlage I: brieven evaluatievragen

Waarde collegae,

- 5 De generale synode 2016 gaf aan het curatorium de opdracht om de begeleiding van het curatorium aan admissiale studenten te evalueren. Om aan deze opdracht te kunnen voldoen heeft het curatorium mij gevraagd om input te verzamelen van beroepbaar gestelde kandidaten uit de jaren 2007-2016. U valt in deze categorie en daarom mijn verzoek om te reageren op de onderstaande vragen.
- 10 Graag ontvangt het curatorium ook feedback in de vorm van tips of aanbevelingen waarmee het mentoraat verbeterd kan worden. Alvast hartelijk dank voor uw tijd om het curatorium te dienen met uw reactie.

15 Namens het curatorium,
ds. L.A. den Butter

Evaluatie begeleiding curatorium van admissiale studenten

1. Hoeveel jaar hebt u een mentor-curator gehad?
2. Hebt u in uw studie altijd dezelfde mentor-curator gehad?
- 20 3. Hoe vaak zocht de mentor-curator contact met u per jaar (schatting)?
4. Hoe vaak nam u zelf contact op met de mentor-curator per jaar (schatting)?
5. Welke positieve herinneringen hebt u aan het mentoraat vanuit het curatorium?
6. Hebt u negatieve herinneringen aan het mentoraat? Zo ja, wilt u die met ons delen?
7. Hebt u dingen gemist in het mentoraat?
- 25 8. Hebt u aanbevelingen of tips voor verbetering van het mentoraat?

Bijlage II: lijst van aangeschreven kandidaten

1. R.Jansen r.jansen@bidenwerk.nl
- 30 2. J.Oosterbroek predikantens@gmail.com
3. H.J.Vazquez hj.vazquez@hotmail.com
4. M.B.Visser bartvisser@cgkleeuwarden.cnl
5. A.T.van Olst athvolst@gmail.com
6. W.de Bruin predikant@cgkzutphen.nl
- 35 7. M. Bergsma Bergsma@gmx.net
8. W.E.Klaver w.e.klaver@gmail.com
9. J.W.Moolhuizen dswoutermoolhuizen@cgkdedemsvaart.nl
10. D.J.T. Hoogenboom d.j.t.hoogenboom@filtnet.nl
11. D.Bos predikant@cgkwerkendam.nl
- 40 12. H.Carlier hermancarlier@kpnmail.nl
13. W.A.Capellen wacapellen@solcon.nl
14. W.C.van Slooten predikant@cgkmussel.nl
15. S.Pos sjoerdpos@amstelgemeente.nl
16. G.J.Post gjpost@kliksafe.nl
- 45 17. P.W.J. van der Toorn pjwvdtoorn@solcon.nl
18. J.van Walsem j.vanwalsem@telfort.nl
19. A.J.T. Ruis ajtruis@kliksafe.nl
20. A.D. Fokkema a.d.fokkema@gmail.com

21. J.de Bruin j.debruin@kliksafe.nl
 22. J.H.Bonhof j.bonhof@bonhof.biz
 23. J.Hoefnagel j.hoefnagel@kliksafe.nl
 24. A.Mak predikant@cgkpetrus.nl
 5 25. A.A.L. Aalderink predikant@cgk_zwaagwesteinde.nl
 26. P.A.C. Boom pieterboom@yahoo.com
 27. T.Wijnsma vdmwijnsma@gmail.com
 28. S.P. Roosendaal sp.roosendaal@outlook.com
 29. D.van der Wal dennisvdwal@ziggo.nl
 10 30. M.Bot markbot@gmail.com
 31. J.P.Rozema jprozema9591BB@gmail.com
 32. S.Griffioen esgriffioen@gmail.com
 33. J.J.G.de Boer jorne14@hotmail.com
 34. M.J.van Keulen mj_vankeulen@ziggo.nl
 15 35. C.Cornet c_cornet@outlook.com
 36. A.Hofland bram.hofland@gmail.com
 37. H.M. Mulder hmulder@outlook.com
 38. W.L.van der Staaij famwlvdstaaij@solcon.nl
 39. C.Brouwer kees.brouwer@solcon.nl
 20 40. L.J.Koopman ljkoopman88@gmail.com
 41. H.Raveling mansraveling@live.nl
 42. A.Voorwinden arievorwinden@filternet.nl

Bijlage III: Verwerking antwoorden en opmerkingen

25

1. Hoeveel jaar hebt u een mentor-curator gehad?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	4	3	6	9	7	2		1	

2. Hebt u in uw studie altijd dezelfde mentor_curator gehad?

Ja	Nee
19	13 (2 mentoren - omdat curator uit cura ging) (2 studenten hadden 3 mentoren)

3. Hoe vaak zocht de mentor-curator contact met u per jaar (schatting)?

nooit	1 à 2	2 à 3	3 à 4	4 à 5	5 à 6	> 7
1	21	7	1			1

- 30 - meer waar nodig;
 - 1e mentor 1x per jaar vlak voor deadline inleveren verslagen; 2e mentor belde regelmatig;
 - later vaker rondom inleveren preekvoorstel;
 - telefoontje, kaartje, meelevensomstandigheden;
 - 1x per twee jaar;

- 1x per jaar, contacten veelal spontaan/1 à 2 x telefonisch/mail contact (5 studenten noemen dit)/de keren dat ik een preek inleverde/kwamen elkaar zo nu en dan in Apeldoorn tegen;
- aantal contact momenten is ook afhankelijk van de studiefase: richting proponentsexamen meer contact.

5

4. Hoe vaak nam u zelf contact op met de mentor_curator per jaar (schatting)?

nooit	1 à 2	2 à 3	3 à 4	4 à 5	5 à 6	> 7
11	13	4	1			1

- waar nodig, lastig in te schatten;
 - weet ik niet meer;
- 10
- 0 keer, lijn naar mentor-hoogleraar was korter en doorgaans prettiger;
 - alleen m.b.t. preekvoorstellen, niet altijd gebeurd, als er een kleine was geboren of zo, anders niet;
 - vooral in de periode dat ik beroepbaar was gesteld en moest beslissen over het aannemen van een beroep;
- 15
- verschillende keren per jaar. Dat ging vaak over concrete situaties n.a.v. een preekbeurt;
 - telefonisch, e-mail, gesprek op TUA;
 - opsturen preekvoorstellen (3 studenten noemen dit).

5. Welke positieve herinneringen hebt u aan het mentoraat vanuit het curatorium?

- 20
- De jaarlijkse huisbezoeken – de persoonlijk gerichte aandacht die er bij tijd en wijle was, juist ook toen het tijdens de studie op persoonlijk vlak minder ging.
 - Goed contact, goede gesprekken.
 - Begin studietijd: voelde als een verplicht nummer. Hoewel goed bedoeld, leverde het weinig op t.a.v. studie, geloofsleven, roeping, etc.
- 25
- Laatste jaren heeft mijn mentor een zeer goede bijdrage geleverd. Hij was in staat om goed te luisteren en de situatie te begrijpen.
 - Het was een kort en goed contact. Ik heb na de studie pas admmissie-examen gedaan, dus ik heb ik korte tijd begeleiding gehad. Ds. van Roekel was de begeleider, die ook gelijk mijn eigen gemeentepredikant was. Dus contact ging soepel/we zagen elkaar zondag.
- 30
- Omdat ik twee keer contact heb gehad in de vorm van een huisbezoek kan ik hier niet heel veel zinnigs over zeggen. Het was goed en ik vond het zo prima. Tegelijkertijd hield het ook niet over.
 - Het laatste jaar positief: aandacht voor afronding van studie en rondom beroepbaarstelling werden er praktische tips gegeven e.d.
- 35
- Preken in de gemeente van de mentor.
 - Goede en inhoudsvolle gesprekken en reacties op preekvoorstellen en vragen van mijn kant. Veel waardering ook voor het feit dat ik in de periode tussen afstuderen en bevestiging en intrede in beeld bleef.
 - Geen
- 40
- Betrokkenheid is positief.
 - Betrokkenheid, begeleiding, advies. Ik heb er veel waardering voor!
 - Heel veel. Het mentoraat vanuit het curatorium was zeer pastoraal, broederlijk en voorbereidend op het ambt. Mijn mentor toonde zeer veel betrokkenheid in goede en slechte

dagen. Zijn feedback op mijn preekvoorstellen zullen me altijd bijblijven. Zeer vormend en verrijkend.

- De warme betrokkenheid en ervaring van een oudere predikant die op een geestelijke wijze me voorbereide op het werk in de gemeente en me pastoraal begeleidde in de gezinssituatie en met de studie.
- Fijne gesprekken: terugblik op afgelopen jaren, ontwikkeling studie en roepingsbesef.
- Uitgebreide bespreking over preekvoorbereiding, en preekbespreking met gemeente. Hartelijk meeleven van de mentoren.
- Bemoediging vanuit de praktijkpreekervaring.
- De wetenschap dat hij altijd bereikbaar was. Ook na de studie blijvende belangstelling en hulp ontvangen. Met name bij lange periode van wachten op een beroep. Daarnaast ook betrokken op het gezin, vrouw en kinderen.
- Veel goede herinneringen. Ze waren voor mij als vaders. De pastorale begeleiding gedurende de gehele studiekeerperiode heb ik erg gewaardeerd. Er werd geestelijke leiding gegeven, niet in het minst bij de bespreking van mijn ingeleverde preken.
- Positief is de aandacht vanuit het curatorium met de student. Naast mijn officiële mentor had ik ook contact met een andere curator, dat was een zeer positief contact.
- Goede, geestelijke begeleiding en een groeiende onderlinge band met de mentor die ik het langst gehad heb.
- Warme persoonlijke betrokkenheid bij de voortgang van de studie en het traject richting het predikantschap.
- Een stukje betrokkenheid bij de studenten.
- Leefde mee met het gezin, was betrokken en pastoraal.
- Het commentaar op de preken was veel adequater dan wat op de TUA aan opmerkingen verstrekt werd. Er was niet alleen oog voor mij, maar ook voor mijn gezin; het was zelfs prettig dat de begeleiding ook over financiën in de pastorie ging. De opmerkingen van de mentor hebben de eerste valkuilen zeker onschadelijk gemaakt.
- Positieve feedback op de preekvoorstellen, persoonlijke aandacht met pastorale ondertoon, wijzen op belang van bestudering oude schrijvers, stimuleren tot voortgaan in studie.
- Mentorgesprekken waren enigszins verplicht, maar alleszins aardig.
- Heb in elk geval nog altijd goed contact (gehouden) met mijn eerste mentor, omdat er ook wel een band is ontstaan, ook met de beide echtgenotes. Met mijn tweede mentor heb ik ook goed contact, maar minder intensief.
- Goede gesprekken, fijne begeleiding naar proponentsexamen en preekbegeleiding.
- Goede, gegronde feedback op preekvoorstellen, persoonlijk aandacht in gesprekken.
- Het is een zegen als er op belangrijke momenten metterdaad wordt meegeleefd.
- De persoonlijke afstemming van adviezen en begeleiding. Waardevolle kritiek op preekvoorstellen, soms met literatuur-tips.

40 **6. Hebt u negatieve herinneringen aan het mentoraat? Zo ja, wilt u die met ons delen?** Nee: 20

Ja:

- De begeleiding van de andere curator tijdens de eerste jaren was teleurstellend: hij zat op de bank met een briefje en een pen en maakt dan enkele korte aantekeningen. Vervolgens vroeg hij de volgende keer weer dezelfde vragen. Je kreeg het idee dat hij een aantal vragen moest stellen zodat hij die weer kon afvinken.
- Ja, nee, heeft nu niet zoveel zin meer.
- Negatief is een te groot woord, want het contact was goed, maar de contactmomenten waren te weinig om een band op te bouwen. Dat was denk ik wel een verrijking geweest.

- Wij hadden een ruime tijd nodig om aan elkaar te wennen. Dit is niet per se een negatieve herinnering, het duurde wel lang voordat de contacten ook echt vruchtbaar waren.
- Mijn eerste mentor-curator heb ik één jaar gehad. Van hem heb ik vrijwel niets gehoord.
- Zijn er wel, maar dat heeft meer te maken met de persoonlijke communicatie met de eerste
5 curator.
- Elk jaar ging het eigenlijk hetzelfde. Tegen het einde van het seizoen, voor de
curatorenvergadering nam de mentor contact op voor een bezoek. Tijdens dit bezoek
kwamen er elk jaar weer dezelfde zaken voorbij. We kwamen op één of andere manier niet
dieper. Kan ook te maken hebben met persoonlijkheden en verwachtingen die er over en
10 weer waren.
- De wisselingen en elke keer opnieuw kennismaken was niet gemakkelijk. Daarnaast werd
het door mijn vrouw wat vreemd gevonden dat we naast een mentor vanuit het curatorium
ook eenmaal per jaar huisbezoek kregen van een hoogleraar. Omdat die hoogleraar per jaar
veranderde en de mentoren helemaal in de eerste jaren ook nogal eens een ander was had zij
15 het gevoel dat ze zich tweemaal per jaar moest voorstellen en weer opnieuw moest vertellen
wat ze deed.
- Bij een mentor ging een groot deel van de tijd op aan het uitleggen aan de mentor hoe de
studie precies in elkaar zat. Dat had mijns inziens anders gekund en zo werd het een
beetje het afwerken van een verplicht nummer.
- Niet echt. Misschien alleen dat behoudende predikanten uit het curatorium behoudende
20 studenten moesten begeleiden. Ik heb altijd gedacht: dan hoeven die behoudende curatoren
aan de eigen gemeente niets uit te leggen als die student in hun gemeente zijn preekbeurt
moest vervullen. Maar dat heeft meer met de indeling te maken dan met de wijze waarop het
mentoraat in mijn geval werd ingevuld. En uit het oogpunt van aanvoelen en
25 vertrouwelijkheid is er wel iets voor te zeggen. Toch deelt het curatorium dan op voorhand
studenten in. Dat werkt stigmatiserend naar beide kanten. Laten de kerken maar indelen.
Daar gebeurt het al genoeg.
- Geen negatieve herinneringen zozeer. Wel dat niet altijd duidelijk was wat er wordt
teruggekoppeld naar het curatorium en hoe e.e.a. wordt besproken.
- Soms een wat betere afstemming: niet de gesprekken van mentor-hoogleraar, mentor-curator
30 in één week.

7. Hebt u dingen gemist in het mentoraat?

Nee: 21

35 Ja:

- Meer aandacht en betrokkenheid.
- Ik had persoonlijk meer van het mentoraat verwacht. Nadat de laatste officiële handelingen
waren afgesloten (bul _ beroepbaarstelling) is er eigenlijk geen enkel contact meer geweest.
Juist in de periode van het beroepingswerk had ik dit wel verwacht.
- P.S. Ik had trouwens een prima mentor! Hij gaf mij zeker het idee dat wanneer er
40 daadwerkelijk iets zou zijn ik altijd bij hem terecht kon.
- Een lijn. Ik begreep van medestudenten dat mentoren op een heel verschillende manier
invulling geven aan het mentoraat. De ene student besprak iedere preek met zijn mentor, een
ander had 'slechts' zakelijk contact.
- Een contactmoment is niet veel per jaar. Er groeit op deze manier geen vertrouwensrelatie.
- Dat ligt eraan welke mentor je hebt. Over het algemeen niet.
- Een grondige preekbespreking op basis van meerdere preken. En een inhoudelijke
45 voorbereiding op het predikantschap en op de pastorie.

- Iets meer regelmatige betrokkenheid zou misschien niet verkeerd zijn.
- Persoonlijk heb ik het mentoraat als toereikend ervaren. Het is belangrijk te weten, dat als het nodig is, dat je dan bij iemand terecht kunt. Achteraf kan ik alleen maar zeggen dat persoonlijke en geestelijke vorming, ook via het mentoraat, waardevol zijn voor de huidige ambtelijke praktijk. Goed mentoraat blijft daarmee onontbeerlijk.

8. Hebt u aanbevelingen of tips voor verbetering van het mentoraat?

Nee: 12

Ja:

- 10 - Zoveel mogelijk proberen te letten op geografische afstand tussen mentor en student. Probeer die zo klein mogelijk te houden.
- Wat in mijn geval goed gewerkt heeft is dat ik steeds dezelfde mentorcurator had. Ik weet dat dat bij collega_students niet altijd het geval was. Waar mogelijk zou ik proberen zoveel mogelijk te zoeken naar continuïteit.
- 15 - Mentor heeft 2 petten op. Enerzijds beoordeelt hij de voortgang, de inhoud van de preken, preekconsent, beroepbaarstelling. Anderzijds moet hij helpen. Deze dubbele pet maakt het dat je voorzichtig bent om je kwetsbare punten in te brengen. Die wil je niet terug hebben op je beoordelingsformulier.
- Dus je mentor moet niet tegelijkertijd je beoordeler zijn in het curatorium. Idealiter is hij geen curatoriumlid, maar adviseur. Je moet helemaal vrij zijn om je kwetsbare punten in je geloofsleven, huwelijk, roepingsgevoel, studie, voorgaan in de gemeenten te kunnen bespreken.
- Een mentor moet significant tijd hebben. Je mentor kan predikant zijn in een grote gemeente, lid zijn van deputaatschappen, curatorium etc. Daardoor moet het mentoraat er 'even bij'. Het zou beter zijn als een mentor bijv. 20 uur heeft. Preken mee kan lezen, naar kerkdiensten meegaat, etc.
- 25 - Mogelijk dat ex-curatoriumleden die met emeritaat zijn deze rol op kunnen pakken. Ze hebben ervaring en tijd.
- Misschien is het goed om vooraf als mentor en mentorant helder te hebben wat er over en weer van elkaar mag worden verwacht. Naast de melding wie mijn mentor was heb ik nooit iets gehoord of gezien wat mij helderheid verschafte over duur, inhoud, ed. van het mentoraat.
- 30 - Een stukje warme betrokkenheid op de student zal goed zijn, zeker wanneer de student gaat proponeren. Een 'klik' met elkaar is dan belangrijk, maar kun je niet maken.
- 35 - Misschien eens als student al in het vierde of vijfde jaar een keer meekijken in 'de keuken' van het preekvoorbereidingsproces. Of een gezamenlijke preekvoorbereiding in de vorm van praten over wat in de exegese gevonden is en hoe dat vertaald kan worden naar een preek. Iets dergelijks kan in de gemeentestage natuurlijk ook gebeuren, maar dat is 'pas' in het zesde jaar.
- 40 - Het is misschien waardevol als er een manier is waarop er wat sneller een persoonlijke verbondenheid ervaren wordt tussen een mentor en een student.
- Hoewel de wisseling van mentor voor mij goed uitviel, denk ik dat het in het algemeen juist goed is om voor de hele periode dezelfde mentor te hebben. Al begreep/begrijp ik de reden dat dit niet altijd lukt. S Ga vooral door op deze weg
- 45 - Het zou misschien goed zijn om een aantal keer als student, eventueel met gezin, een zondag te gast te zijn in de gemeente van de curator en daar samen over door te praten.
- Samen te bespreken over de verdeling van de werkdruk en de keuzes die je moet maken tussen gezin en gemeente.

- Nou, nee. Ik voelde me altijd een beetje beschaamd dat die dominees (net zoals de hoogleraren) zoveel tijd besteden aan de studenten. Wel kende ik vanuit Utrecht het systeem dat je tijdens je studie 3 maal naar de zogeheten geschiktheidscommissie (van de Hervormde kerk) moest. Dat waren twee mensen, een emerituspredikant en iemand met een
5 psychologische achtergrond. Die mensen wisten je in een gesprek van anderhalf uur te fileren op je kwaliteiten en valkuilen of tekorten en konden daar ook erg kritisch in zijn. Ik heb me nooit zo doorgrond gevoeld als tijdens die gesprekken. In die zin was de toelating tot de NHK strenger dan die tot de afgescheiden kerken met een curatorium. Het mentoraat vanwege het curatorium was toch vooral heel vriendelijk en pastoraal. En ook in de
10 gesprekken met het curatorium als geheel heb ik het gevoel dat je je stand nog aardig op kunt houden. Zo'n diepgravende, onderzoekende, kritische instantie die durft te zeggen: dit ambt moet jij niet doen om die en die redenen in je persoonlijkheid of theologie; of die zegt: als jij hiermee verder wilt, zul je een extra vicariaat moeten gaan doen of werken aan deze en die punten en dan terug komen, vind ik helemaal niet gek.
- Aanbeveling: zoek naar een vertrouwensrelatie met de student. Eenmaal per jaar is daarvoor te weinig. Maar dat hangt ook helemaal af van de student. Neemt die gemakkelijk of minder makkelijk contact op met de mentor.
- Het is fijn om een persoonlijke klik te hebben. Het belang van tussentijds telefonisch contact wil ik graag benadrukken. Je hoeft daarin geen diepgravende dingen te bespreken, maar even
20 laten weten dat er aan je gedacht wordt doet goed.
- Wil het mentoraat effectief zijn dan zijn er meer contactmomenten nodig, denk ik. Bijvoorbeeld dat de mentor alle gemaakte preken ontvangt en daar ook op reflecteert. Het lastige is dat het curatorium ook ergens een beoordelende functie heeft. Dat is wat moeilijk te rijmen met de functie van de mentor als soort vertrouwensman.
- Een mentor mag niet te bang zijn om door te steken naar het persoonlijk geestelijke leven. Je bediening staat of valt met gebed en toewijding aan de Heere. Daar moeten we elkaar op durven bevragen.
- Combinatie van formeel – en informeel contact is zeker een aanrader.
- Laat student ook eens een preek van mentor-curator lezen/luisteren en daarop bepaalde
30 feedback geven. Kan ook vormend zijn (voor beiden).
- Nazorgtraject na beroepbaarstelling is wel van belang, zeker als er niet direct een beroep volgt.
- Maak beleid op de wijze van mentoraat. Ik had geregeld contact met mijn mentor, hij gaf commentaar op al mijn preken – waar ik veel van geleerd heb! – en we hadden geestelijke
35 gesprekken. Van anderen begreep ik dat ze niet/nauwelijks contact hadden.
- Stukje voorbereiding op werkdruk en verwachtingspatroon: weekindeling en wat mag verwacht worden van een predikant?
- Ik denk dat het goed is dat mentoren één lijn trekken. Als ik het mentoraat dat sommige van mijn medestudenten ontvingen, vergelijk met het mentoraat dat ik ontving, zie ik best veel
40 verschil in bijvoorbeeld de frequentie van gesprekken en het bespreken van de preekvoorstellen. Eigenlijk zou dit gelijk getrokken moeten worden. Ook zou het goed zijn om het mentoraat te laten evalueren (tussentijds en aan het einde van de periode). Om zo op tijd op de behoefte van de student in te kunnen spelen en ook om eventueel, te wisselen van mentor, als dat de vorming van de student en de voorbereiding op het ambt bevordert.
- Wat ik persoonlijk een beetje op de TUA miste is het (persoonlijke) geestelijke aspect in het ambt en het goed 'geestelijk leidinggeven aan de gemeente'. Zeker vanuit de gedachte dat we als gelovigen (zeker ambtsdragers) in een geestelijke strijd staan.

Het is de verantwoordelijkheid van de kerken studenten hier zo goed mogelijk op voor te bereiden. Misschien kan daar actiever aandacht aan besteed worden. Laat het in de (mentor)gesprekken een vast onderdeel zijn hoe je persoonlijke geestelijke leven is en hoe dit zich als predikant verhoudt tot je 'werk'. Deze kunnen elkaar zowel positief als negatief beïnvloeden.

Bijlage 6: Protocol voor curatorbegeleiderschap

Het curatorbegeleiderschap is bedoeld om admissiale studenten kerkelijke begeleiding te bieden tijdens hun studie aan de Theologische Universiteit Apeldoorn, op weg naar de gewenste beroepbaarstelling. Iedere curator krijgt een of meerdere studenten toegewezen, waarmee hij contact onderhoudt.

De taken, behorend bij het curator begeleiderschap, zijn de volgende:

1. Het initiëren, informeren en het voeren van de regie inzake het ontwikkelassessment.
 Daarvoor gelden de volgende regels:
 - a. zo snel mogelijk na het admis­sie-examen wordt de student geïnformeerd en krijgt hij de regeling overhandigd en toegelicht;
 - b. de student wordt geacht zelf een afspraak te maken met bureau Interselekt;
 - c. de curatorbegeleider monitort het traject en koppelt op gepaste momenten terug;
 - 15 d. de curatorbegeleider regelt de afspraken die nodig zijn voor het overleg met de student en degene die verantwoordelijk is voor de persoonlijke en praktische vorming en heeft ook de leiding van dit gesprek;
 - e. tijdens het jaarlijkse huisbezoek houdt de curatorbegeleider de vinger aan de pols t.a.v. de afgesproken ontwikkelpunten;
 - 20 f. tegen het einde van de proefperiode koppelt de curatorbegeleider het besprokene via een schriftelijke rapportage terug naar het curatorium
2. Een jaarlijks gesprek met de student en (indien van toepassing) zijn (a.s.) echtgenote; in dit gesprek komen in ieder geval de volgende zaken aan de orde:
 - a. de voortgang van de studie;
 - 25 b. het staan in de kerken en in de gemeenschap van de Universiteit;
 - c. de ontwikkeling van het geestelijk leven en de verhouding tot de Here;
 - d. het staan in de maatschappij naast de studie (vrienden, andere contacten, bijv. via bijverdienste);
 - e. ontwikkelingen in het preekwerk;
 - 30 f. persoonlijkheidsontwikkeling, waarbij in het bijzonder aandacht zal zijn voor de persoonlijke levenssituatie;
 - g. het voorgaan in de kerken en de weerslag/het effect daarvan in de persoonlijke groei;
 - h. de voorbereiding op het leven in de pastorie, speciaal de wijze waarop men als predikantsechtbaar/predikantsgezin functioneert;
 - 35 i. zaken waarvoor de student en/of zijn (a.s.) echtgenote advies wil.
3. Het regelmatig onderhouden van contact, zeker rond gemaakte preekvoorstellen (zie onder 4) en in voorkomende situaties van vreugde en verdriet. Maar ook los daarvan mag verwacht worden dat de curatorbegeleider initiatief neemt voor contactmomenten.
4. Het met regelmaat lezen en bespreken van gemaakte preekvoorstellen, die de student hem toezendt;
- 40 5. Het – indien enigszins mogelijk – bijwonen van de kritiekcolleges waarin de student een preekvoorstel houdt;
6. Het laten voorgaan in een dienst van zijn gemeente dichtbij het moment van de aanvraag voor beroepbaarstelling, gevolgd door een nabespreking met een vertegenwoordiging van gemeente en/of kerkenraad; het verslag hiervan wordt samen met de andere stukken bij de besluitvorming over de beroepbaarstelling betrokken;
- 45 7. Het geven van adviezen en tips rond de beroepbaarstelling, i.v.m. het beroepingswerk.

Jaarlijks, tijdens de junivergaderingen van het curatorium, komen de schriftelijke verslagen van de curatorbegeleider aan de orde. In deze verslagen zullen de zaken, genoemd in 2 a-h aan de

orde komen. Daarnaast kan uiteraard aandacht gegeven worden aan specifieke omstandigheden en aandachtspunten.

Verder gelden de volgende afspraken:

- 5 1. Zo spoedig mogelijk na toelating maakt de curatorbegeleider een afspraak voor een kennismakingsbezoek bij de student. Tijdens dit bezoek overhandigt hij een afschrift van dit protocol aan de student en geeft een toelichting. Ook neemt hij dan met de student de regeling voor het assessment door (zie boven).
- 10 2. Jaarlijks nodigt een curatorbegeleider, die ook gemeentepredikant is, de student met zijn (a.s.) vrouw uit voor een dienst in de gemeente van de curatorbegeleider met een ontmoeting ervoor of erna.
3. Bij wisseling van het curatorbegeleiderschap neemt de nieuwe begeleider het initiatief voor de overdracht van informatie en neemt daartoe contact op met de vorige curatorbegeleider van de betreffende student.
- 15 4. Dit protocol wordt jaarlijks meegestuurd met de stukken voor de vergadering waarin de curatorbegeleiderschappen worden verdeeld zodat curatoren jaarlijks aan de afspraken herinnerd worden.

Apeldoorn, juni 2018

Aanvullend rapport curatorium Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland

1. Personalia

5 1.1.2 Overige curatoren

In de afvaardiging van de particuliere synode van het Westen is in het voorjaar van 2019 een wijziging gekomen. Deze is nu:

ds. A.P. van Langevelde (2016)	2020	ds. P. van Dolderen
ds. L.A. den Butter (2014-'18, 2019)	2021	ds. M.A. Kempeneers

10

Op 24 juli 2019 overleed ds. B. de Romph te Zwijndrecht. Van 1980-1982 was hij namens de particuliere synode van het Zuiden curator. Ook zijn werk gedenken we in dankbaarheid.

1.3 Emeritihogleraren en -weduwen

15 Op 24 maart 2019 overleed op hoge leeftijd zr. B. van Genderen-Bijleveld, sinds 23 maart 2004 weduwe van prof. dr. J. van Genderen. Jarenlang stond ze haar man terzijde en was op die manier betrokken bij de (toen nog) Theologische Hogeschool.

Op 18 april 2019 overleed prof. dr. W.H. Velema. Hij diende de universiteit van 1966 tot 1996 met grote toewijding. Het heeft veel voor de Chr. Ger. Kerken, de universiteit en het Koninkrijk van God mogen betekenen. We zijn dankbaar voor wat de Heere in hem heeft geschonken.

20

1.4 Benoeming docenten

25 In de vergadering van 22 mei 2019 heeft het curatorium goedkeuring gehecht aan de benoeming van dr. C.C. den Hertog te Nijmegen tot parttime docent systematische theologie/dogmatiek. Ook deze benoeming behoeft geen aparte instemming van de generale synode.

25

1.5 Vertrouwelijk

30

2. Onderwijs en bezinning

2.4.1 Vertrouwelijk

4. Het curatorium en de admissiale studenten

35 4.1.1 Bezinning op admissie-examen

De commissie die zich bezint op het admissie-examen is nog volop bezig met haar werk. Het resultaat van die bezinning zal aan de generale synode van 2022 worden aangeboden.

4.1.2 Admissie-examens 2019

40 Bij de admissie-examens van 2019 werden de volgende broeders toegelaten tot de opleiding tot dienaar van het Woord:

- br. D. (Dominik) de Bruijne te Ermelo;
- br. B. (Bernd) Mussche te Apeldoorn;
- br. J. (Jelis) Verschoof te Apeldoorn.

45

4.3 Contactmomenten met admissiale studenten

Dinsdagavond 16 februari 2019 had het moderamen een gesprek met een aantal admissiale studenten met preekconsent. Allerlei aspecten van het proponeren kwamen aan de orde. Twee vragen die in de bespreking aan de orde kwamen (over het voorgaan in bijzondere diensten en over de informatievoorziening aan kerkenraden over de nabespreking), zijn aan het college

50

van hoogleraren meegegeven. Het was een goede ontmoeting.

Maandagavond 24 juni 2019 had het curatorium een ontmoeting met de admissiale studenten. Na een gezamenlijke maaltijd spraken we in een goede en open sfeer met elkaar over het
5 thema ‘Het verkondigende aspect in de prediking’. Het was een waardevolle ontmoeting.

4.5 Stage

Aan het overzicht van de toewijzing van stageplaatsen kunnen de volgende gegevens worden toegevoegd:

10 Voor student:

- D.J. (Daan) van Vliet: Lelystad, begeleider ds. S.P. Roosendaal;
- W.J. (Willem Jan) van de Velde: Middelharnis, begeleider ds. G.R. Procee.

4.8 Beroepsinstantie

15 In de vergadering van 22 mei heeft het curatorium het lange bezinningstraject afgerond. Aanvankelijk bewoog het curatorium mee met de richting die deputaten kerkorde en kerkrecht adviseerden: het instellen van een generaal-synodale beroepsinstantie. Zo'n beroepsmogelijkheid is volgens deputaten noodzakelijk. Deputaten ontwierpen vervolgens
20 een conceptregeling, die een en andermaal met en in het curatorium besproken is. Dat nam echter sommige aarzelingen niet weg, met name inzake de beroepsmogelijkheid bij een negatieve beslissing bij het admmissie-examen. Daarop besloot het curatorium de visie van de rector, die vanaf het begin van de bezinning anders adviseerde dan deputaten kerkorde en kerkrecht, te volgen: bij de bewuste examens wordt duidelijk aangegeven wat het karakter
25 van het examen is en wat daarvan de consequenties zijn. Zo staat nu in verschillende documenten: ‘Deelnemers aan het examen stemmen in met het beleid van het curatorium dat vanwege aard en inhoud van dit examen de uitslag bindend is en geen bezwaar daartegen mogelijk is’.

Verder besloot het curatorium negatieve beslissingen in een persoonlijk gesprek toe te lichten en gelegenheid te bieden daarover later nog met een curator door te spreken.

30

6. Opdrachten van de generale synode 2016

6.4 Ontwikkelassessment

In juni 2019 heeft het curatorium het werken met een assessment geëvalueerd. Die evaluatie viel positief uit. Het ontwikkelassessment geeft de admissiale student voldoende materiaal in
35 handen om aan de eigen ontwikkeling te werken. Het curatorium besloot dan ook de voorlopige beslissing om te zetten in een definitieve en verzoekt uw vergadering daarmee in te stemmen.

Het monitoren van het assessmenttraject door de curatorbegeleider, samen met mevr. Wilma van der Zande van de TUA, bleek nog wel een punt van aandacht. Die monitoring kan
40 scherper. Hierover zijn afspraken gemaakt.

Het gesprek met het bureau dat de assessments afneemt staat gepland voor D.V. dinsdag 20 augustus. En zal daarna eerst in het curatorium worden besproken.

7. Voorstellen

45 Het curatorium stelt de synode voor:

4. goedkeuring te hechten aan het besluit van het curatorium om de voorlopige beslissing inzake het gebruik van een ontwikkelassessment voor admissiale studenten om te zetten in een definitieve.